

Aud Tennøy

Bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand

NOTAT
2007:104

Tittel: **Bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand**

Forfatter: Aud Tennøy

NIBR-notat: 2007:104

ISSN: 0809-6929
ISBN: 82-7071-670-7

Prosjektnummer: O-2196
Prosjektnavn: Friluftsliv i endring/delprosjekt Friluftsliv og arealforvaltning

Oppdragsgiver: Norges forskningsråd

Prosjektleder: Knut Bjørn Stokke

Referat: Notatet oppsummerer resultatene fra en spørreundersøkelse om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand, med særlig vekt på kystområdene, bymarka og sammenhengende grønne korridorer. Det er undersøkt hvor ofte befolkningen bruker de forskjellige typer bynære friluftsområder, sommer og vinter, og hvordan bruk og bruksfrekvens varierer mellom befolkningsgrupper. Det er også undersøkt hva som er formålet ved bruk av forskjellige områder, og om det er mulig å identifisere egenskaper ved slike friluftsområder som er til hinder for bruk. I tillegg er det stilt noen spørsmål som gjelder holdninger til forvaltning av noen konkrete friluftsområder. Spørreundersøkelsen er et første ledd i en større undersøkelse om bruk og forvaltning av bynære friluftsområder i Kristiansand. Notatet er en del av prosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning*, som igjen er en del av det strategiske instituttprogrammet *Friluftsliv i endring 2004 – 2008*. Programmet er et samarbeid mellom NIBR, NINA og NIKU.

Sammendrag: Norsk

Dato: Mars2007

Antall sider: 51

Utgiver: Norsk institutt for by- og regionforskning
Gaustadalléen 21, Postboks 44 Blindern
0313 OSLO

Vår hjemmeside: Telefon: 22 95 88 00
Telefaks: 22 60 77 74
E-post: nibr@nibr.no
<http://www.nibr.no>

Org. nr. NO 970205284 MVA

© NIBR 2007

Forord

Dette notatet oppsummerer resultatene fra en spørreundersøkelse om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand, med særlig vekt på kystområdene, bymarka og sammenhengende grønne korridorer. Notatet er en del av prosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning*, som igjen er en del av det strategiske instituttprogrammet *Friluftsliv i endring 2004 – 2008*. I dette programmet samarbeider Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU).

Spørreundersøkelsen er utformet for å gi økt kunnskap om bruk av bynære friluftsområder blant Kristiansands befolkning, med særlig vekt på kystområder, bymark og grønne korridorer. Det er undersøkt hvor ofte befolkningen bruker de forskjellige typer bynære friluftsområder, sommer og vinter, og hvordan bruk og bruksfrekvens varierer mellom befolkningsgrupper. Det er også undersøkt hva som er formålet ved bruk av de forskjellige områdetypene, og om det er mulig å identifisere kvaliteter ved slike friluftsområder som er til hinder for bruk. I tillegg er det stilt noen spørsmål som gjelder holdninger til forvaltning av noen konkrete friluftsområder. Spørreundersøkelsen er et første ledd i en større undersøkelse om bruk og forvaltning av bynære friluftsområder i Kristiansand.

Aud Tennøy, forsker ved NIBR, har gjennomført, analysert og rapportert spørreundersøkelsen. Knut Bjørn Stokke, også forsker ved NIBR, har vært prosjektleder. SIP-gruppen (Margrete Skår, NINA, Matilde Anker og Atle Omland, NIKU, og Ragnhild Skogheim og Erling Vindenes, NIBR), har deltatt aktivt i utformingen av spørsmålene i spørreskjemaet. Takk til Frode Berglund, NIBR, for assistanse til og kvalitetssikring av de statistiske analysene.

Vi vil rette en stor takk til alle som tok seg tid til å svare på spørreundersøkelsen.

Oslo, mars 2007

Berit Nordahl,
Avdelingsleder

Innhold

Forord	1
Tabelloversikt	3
Figuroversikt.....	4
Sammendrag	5
1 Innledning	8
1.1 Bakgrunn	8
1.2 Problemstillinger	8
1.3 Datainnsamling og metode.....	9
1.4 Representativitet.....	9
1.5 Bruk av betegnelsene byheia og bymarka.....	11
2 Resultater	13
2.1 Hvor ofte brukes bynære friluftsområder?	13
2.1.1 Om sommeren brukes friluftsområdene ved kysten mest	13
2.1.2 Bymarka, korridorene og parkene brukes mest om vinteren.....	14
2.1.3 Sammenligning med andre byer.....	16
2.1.4 Variasjoner i befolkningen	17
2.1.5 Brukere og ikke-brukere av bynære friluftsområder	20
2.2 Hva er formålene for bruk av bynære friluftsområder?.....	20
2.3 Er egenskaper ved friluftsområdene til hinder for bruk?.....	23
2.4 Noen holdningsspørsmål	25
2.4.1 Bru over Kjosdalen.....	25
2.4.2 Forvaltning av strandsonen	27
3 Oppsummering og konklusjoner	29
Litteratur	31
Vedlegg 1 Mer om respondentene	32
Vedlegg 2 Regresjonsanalyse	35
Vedlegg 3 Spørreskjema.....	48

Tabelloversikt

Tabell 1.1	Aldersfordeling blant innbyggerne i Kristiansand, blant mottakere av spørreskjema, blant respondentene og i det veide utvalget.	10
Tabell 1.2	Kjønnsfordeling på dem som ble spurt og på dem som svarte.	10
Tabell 2.1	Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærhet av Kristiansand i sommerhalvåret? Resultater fra kontrollanalyse i parentes. Alle tall er oppgitt i prosent.	13
Tabell 2.2	Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærhet av Kristiansand i vinterhalvåret? Resultater fra kontrollanalyse i parentes. Alle tall er oppgitt i prosent.	15
Tabell 2.3	Sammenligning av Kristiansand og Oslo - bruk av bymarka og marka, sommer og vinter. Resultater fra kontrollanalyse i parentes.	16
Tabell 2.4	Sammenligning av Kristiansand og Oslo - bruk av parkene i byen, sommer og vinter.	17
Tabell 2.5	Oversikt over hvilke faktorer som påvirker bruken av bynære friluftsområder i Kristiansand. I tabellen er det satt + ved faktorer med $T > 2$, og – ved faktorer med $T < -2$ i den multiple regresjonsanalysen. Det betyr at + her viser at det er positiv sammenheng mellom variabelen og høy bruksfrekvens, mens – viser at det er negativ sammenheng mellom variabelen og høy bruksfrekvens.	18
Tabell 2.6	Hvorfor drar du vanligvis til dette området? Respondentene kunne sette inntil tre kryss. Tabellen viser andel av respondentene som har satt et kryss ved hvert av alternativene. Resultater fra kontrollanalyse i parentes.	21
Tabell 2.7	Oversikt over hvor stor andel som svarte at følgende forhold er meget viktig eller ganske viktig når de oppsøker oslomarka (Berg 2004).	23
Tabell 2.8	Hva er de viktigste grunnene til at du ikke bruker de bynære friluftsområdene (enda) mer? Respondentene kunne sette inntil tre kryss. Tabellen viser andel av respondentene som har satt et kryss ved hvert av alternativene.	24

Figuroversikt

Figur 2.1	Hvor ofte forskjellige typer bynære friluftsområder i Kristiansand brukes i sommerhalvåret	14
Figur 2.2	Hvor ofte forskjellige typer bynære friluftsområder i Kristiansand brukes i vinterhalvåret.....	16
Figur 2.3	Figuren viser andel av respondentene som har krysset av for de forskjellige alternativene som formål med/ grunn for å bruke de forskjellige områdene.....	22
Figur 2.4	Kristiansand kommune har tatt opp igjen diskusjonen om bru over Kjosdalen. Synes du at denne brua bør bygges? N=574.....	26
Figur 2.5	Det er stadig diskusjoner om hvordan strandsonen skal forvaltes. Hvor enig er du i de følgende påstandene?	27

Sammendrag

Aud Tennøy

Bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand

NIBR-notat 2007:104

Bakgrunn

Dette notatet oppsummerer resultatene fra en spørreundersøkelse om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand, med særlig vekt på kystområdene, bymarka og sammenhengende grønne korridorer. Undersøkelsen er gjennomført under Strategisk Instituttprogram (SIP) *Friluftsliv i endring 2004 – 2008*. I programmet samarbeider Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), med NINA som hovedansvarlig. NIBR har hovedansvaret for delprosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning* som dette notatet er en del av. Spørreundersøkelsen er et første ledd i en større undersøkelse om bruk og forvaltning av bynære friluftsområder i Kristiansand, og skal særlig gi informasjon om bruk av friluftsområdene.

Problemstilling

Spørreundersøkelsen er utformet for å gi økt kunnskap om bruk av bynære friluftsområder blant innbyggerne i Kristiansand. Hovedproblemstillingene i undersøkelsen har vært:

- Hvor ofte bruker Kristiansand-beboerne forskjellige typer bynære friluftsområder (kystområdene, bymarka og grønne korridorer), sommer og vinter?
- Bruker forskjellige befolkningsgrupper (relatert til alder, kjønn, utdanning, bosted, har hytte, har båt etc.) de bynære friluftsområdene i forskjellig grad eller på forskjellig måte?
- Hvorfor bruker man de enkelte områdene; hva drar man dit for?
- Hva er til hinder for bruk av de bynære friluftsområdene?
- I tillegg har vi undersøkt holdninger til forvaltning av noen konkrete friluftsområder.

Gjennomføring

Spørreundersøkelsen ble gjennomført ved at det ble sendt ut til sammen 2467 spørreskjemaer til personer bosatt i Kristiansand. Utvalget var tilfeldig trukket fra telefonkatalogen av Bizkit®. Vi mottok 580 utfylte skjemaer i retur, og oppnådde dermed en svarprosent på 23,5.

Resultater

Resultatene viser at befolkningen i Kristiansand bruker sjøen og de bynære kystområdene mye i sommersesongen. 63 % svarer at de bruker kystområdene minst en gang i uken i

sommerhalvåret, mens 24 % er ute i båt minst en gang i uken. Bymarka, de grønne korridorene, parker og løkker brukes ikke like hyppig om sommeren. Om vinteren er det derimot de grønne korridorene, bymarka og parkene og løkkene som brukes hyppigst. De som bor i Kristiansand bruker bymarka langt sjeldnere enn oslofolk bruker marka, både sommer og vinter. Det samme gjelder bruk av parkene i byen. Kristiansanderne bruker også bymarka noe sjeldnere enn drammenserne bruker sine markaområder. I undersøkelsen oppga 6 % av kristiansanderne at de verken bruker kystområdene, bymarka eller de grønne korridorene. 94 % av kristiansanderne har dermed brukt minst ett av friluftsområdene det siste året. De er med det omtrent på linje med befolkningen i Norge for øvrig når det gjelder bruk av friluftsområder generelt.

Det finnes klare forskjeller mellom grupper i befolkningen når det gjelder bruk av de bynære friluftsområdene. Når vi ser på bruken av friluftsområdene *om sommeren totalt* finner vi at kvinner bruker slike områder hyppigere enn menn, at de som har barn bruker områdene hyppigere enn de som ikke har barn, at bruken øker med økende utdanning og særlig at de som bor sentralt bruker friluftsområdene mer enn dem som bor mindre sentralt. Når vi ser på bruken av bynære friluftsområder *om vinteren totalt* finner vi at bruken øker med alder og utdanningsnivå, at de som har barn bruker disse områdene mer enn andre og at de som bor sentralt i byen bruker områdene mer enn dem som bor i utkanten av byen.

Vi ba respondentene oppgi hvorfor de brukte de forskjellige friluftsområdene, og de kunne krysse av for opptil tre begrunnelser. Resultatene viser at det å oppleve naturen, å gå tur/ skitur og ro og stillhet oppgis som de viktige grunner til å bruke bymarka og de grønne korridorene. Når det gjelder kystområdene er svarene litt annerledes, her oppgis bading som den viktigste aktiviteten, fulgt av å oppleve naturen og ro og stillhet. Også båtliv scorer høyt når det gjelder kystområdene.

Vi ønsket å finne ut om det var noe ved selve friluftsområdene som var til hinder for at folk vil bruke dem. Grunnene som oppgis for at respondentene ikke bruker områdene (enda) oftere enn de gjør er hovedsakelig at de drar andre steder eller at de ikke har tid/ har annet å gjøre. Ca 1/3 av respondentene oppgir at de bruker bymarka og de grønne korridorene så ofte de kan, mens en litt større andel svarer at grunnen til at de ikke bruker disse områdene er at de drar andre steder. Når det gjelder kystområdene svarer over halvparten at de bruker områdene så ofte de kan, mens ca 1/4 svarer at de drar andre steder.

Når det gjelder egenskaper ved de bynære friluftsområdene som er til hinder for bruk av områdene, er andelen som oppgir slike lav. Hovedfunnet er dermed at det i liten grad er egenskaper ved de bynære friluftsområdene som gjør at folk i Kristiansand ikke bruker dem (enda) mer. En liten andel, større i bymarka enn i de andre områdene, oppgir at det tar tid/ er vanskelig å komme seg til områdene som grunn for at de ikke bruker områdene enda mer. En relativt liten andel av de spurte, flere i bymarka enn i andre områder, oppgir utrygghet som grunn for at de ikke bruker områdene enda mer. I spørreundersøkelse kom det noen forslag til hvordan man kan høyne kvalitetene ved friluftsområdene. Noen etterspør flere parkeringsplasser ved friluftsområdene, andre bedre kollektivtilgjengelighet. Noen etterspør flere brygger og båtplasser. Flere benker, samt serveringssteder og skilting på heia ble også nevnt.

I kommuneplanen for Kristiansand er det lagt inn vei på bru over grønnkorridoren Kjosdalen. Fylkesmannen i Vest-Agder fremmet innsigelse fordi Kjosdalen vurderes som et regionalt viktig grøndrag og friluftsområde. Miljøverndepartementet støttet høsten 2006 innsigelsen, og den planlagte brua ble dermed ikke godkjent. Vi spurte om folk i Kristiansand mener at denne brua bør bygges. Vi fant at en stor andel (46,1 %) av dem

som svarte på skjemaet ikke kjenner saken, mens 15,4 % syntes at det er vanskelig å ta stilling. 21,2 % svarte ja på spørsmålet, 17,4 % nei.

Vi stilte også noen spørsmål om forvaltning av strandsonen. Vi spurte hvor enige eller uenige respondentene er i at "Myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på sin egen eiendom, de må kunne bygge hytter og sette opp gjerder som de vil", at "Myndighetene burde øke innsatsen for å gjøre strandsonen tilgjengelig for alle" og at "Det varierer fra sak til sak, og det er vanskelig å mene noe generelt om dette".

Svarfordelingen viser tydelig at folk i Kristiansand er langt mer opptatt av forbedret tilgjengelighet i strandsonen enn av at grunneiere skal kunne utnytte sine eiendommer som de vil. 24 % har svart at de er helt enig eller enig i at myndighetene blander seg for mye, mens 74 % er helt enig eller enig i at myndighetene burde øke innsatsen for å gjøre strandsonen tilgjengelig. Vi ser likevel at ca 50 % er helt enig eller enig i at dette varierer fra sak til sak, og at det er vanskelig å mene noe generelt om dette. De som har hytte ved sjøen er mest enig i at det varierer fra sak til sak, og de er mindre grad enige i at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten i strandsonen. Jo høyere utdanning, jo mer uenige er respondentene i påstanden om at myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på sin egen eiendom. Samtidig synker oppslutningen om at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten med økende utdanning. Kvinner er mer enige enn menn i at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten, mens menn er mest uenige i at det er vanskelig å mene noe generelt om dette. Vi finner ingen klare sammenhenger mellom om folk har (tilgang til) båt eller ikke og hvordan de svarer på spørsmålene rundt forvaltning av strandsonen.

Spørreundersøkelsen har med dette gitt kunnskap om *bruk* av bynære friluftsområder i Kristiansand; hvor ofte kristiansanderne bruker de forskjellige bynære friluftsområdene, hva de bruker dem til og hva som er til hinder for bruk. Undersøkelsen har også gitt informasjon om hvordan befolkningen i Kristiansand ser på forvaltning av noen typer friluftsområder. Disse resultatene vil være viktige i det videre arbeidet; som generell bakgrunnsinformasjon, i studier av sammenhenger mellom bruk og forvaltning av slike områder, og i sammenligningen mellom Kristiansand og Bodø som blir det neste caset i prosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning*. Det vil bli gjennomført en tilsvarende spørreskjemaundersøkelse i Bodø kommune.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), med NINA som hovedansvarlig, skal sammen gjennomføre et strategisk instituttprogram (SIP) kalt *Friluftsliv i endring 2004 – 2008*. NIBR har hovedansvaret for delprosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning*, med særlig fokus på bruk og forvaltning av bynære friluftsområder. Prosjektet har særlig fokus på hvordan kommunen og andre myndigheter evner å sikre og forvalte urbane friluftsområder (herunder viktige landskapsverdier som kulturminner og kulturmiljøer) gjennom arealplanlegging etter plan- og bygningsloven og andre virkemidler (oppkjøp, frivillige avtaler etc.).

Problemstillingen skal belyses gjennom casestudier i to bykommuner/ byregioner. Kristiansand er valgt som det første caset, da kommunen innehar verdifulle friluftsområder både i kystsonen, bymarka og sammenhengende korridorer mellom kyst og bymark. Kommunen har også en aktiv friluftslivsforvaltning og lang planerfaring.

Som et første ledd i prosjektet om sammenhenger mellom bruk og forvaltning av bynære friluftsområder har vi gjennomført denne spørreundersøkelsen om hvordan og i hvilken grad folk i Kristiansand *bruker* de forskjellige bynære friluftsområdene, hva som er til hinder for bruk og hvilke holdninger som finnes til forvaltning av noen typer friluftsområder.

1.2 Problemstillinger

Spørreundersøkelsen er utformet for å gi økt kunnskap om hvordan og i hvilken grad innbyggerne i Kristiansand bruker bynære friluftsområder, nærmere bestemt kystområdene, bynære skog- og markaområder og sammenhengende grønne korridorer. Hovedproblemstillingene i undersøkelsen har vært:

- Hvor ofte bruker Kristiansand-beboerne forskjellige typer bynære friluftsområder (kystområdene, bymarka og grønne korridorer), sommer og vinter?
- Bruker forskjellige befolkningsgrupper (relatert til alder, kjønn, utdanning, bosted, har hytte, har båt etc.) de bynære friluftsområdene i forskjellig grad eller på forskjellig måte?
- Hvorfor bruker man de enkelte områdene; hva drar man dit for?
- Hva er til hinder for bruk av de bynære friluftsområdene?
- I tillegg stilte vi et par spørsmål som gjelder holdninger til forvaltning av konkrete friluftsområder.

1.3 Datainnsamling og metode

For å få svar på disse spørsmålene gjennomførte vi høsten 2005 og vinteren 2005/ 2006 en spørreundersøkelse. Det ble sendt ut spørreskjemaer (se vedlegg) per post til 2000 personer i Kristiansand. Disse var tilfeldig trukket fra Telefonkatalogen, uttrekket ble gjennomført av BizKit®. Det var vedlagt frankert svarkonvolutt, og man kunne bli med i trekningen av fem gavekort á 500 kroner fra Hennes & Mauritz. 491 personer besvarte og returnerte spørreskjemaet, noe som ga en svarprosent på 24,6 %.

Det viste seg at svært få personer i aldersgruppen 20 – 29 år var trukket ut til å motta spørreskjema, og at denne gruppen i tillegg hadde svært lav svarprosent. Dette resulterte i svært få svar fra personer i denne gruppen. Spørreskjemaet ble derfor sendt ut på nytt, til 467 personer i aldersgruppen 20 – 29 år. Dette utgjorde alle i denne aldersgruppen som BizKit® hadde i sin database. Også denne gangen kunne man vinne gavekort fra Hennes & Mauritz, og beløpsgrensen ble hevet til kr. 1000 i et forsøk på å oppnå høyere svarprosent. I denne runden mottok vi 89 svar, noe som gir en svarprosent på 19,4 %. Totalt mottok vi dermed 580 svar, og den totale svarprosenten ble på 23,5 %. Aldersbalansen i utvalget ble langt bedre etter den siste utsendelsen av spørreskjema.

Data fra spørreundersøkelsen er analysert i statistikkprogrammet SPSS. I analysene er det brukt veide eller vektete data med hensyn på kjønns- og aldersfordeling (se kapittel 1.4). Det er gjennomført en frekvensfordeling som viser svarfordelingen på hvert enkelt spørsmål. Det er også gjennomført krysstabellinger, hvor man ser svarfordelingen på ett spørsmål i sammenheng med svarfordelingen i et annet spørsmål (for eksempel om noen aldersgrupper svarer annerledes enn andre aldersgrupper på enkelte spørsmål). I tillegg har vi gjort regresjonsanalyser i forhold til noen sentrale spørsmål.

1.4 Representativitet

I spørreundersøkelsen har vi svar fra 580 personer bosatt i Kristiansand. Disse utgjør i overkant 1 % av Kristiansands befolkning. Det er derfor interessant å undersøke i hvilken grad man kan si at utvalget representerer Kristiansands befolkning. Gitt undersøkelsens overskrift og innhold, *Bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand*, vil vi tro at friluftinteresserte i større grad enn andre har besvart undersøkelsen. Dette kan vi imidlertid verken bekrefte eller avkrefte. Et forsøk på å motvirke en slik skjevhet var å motivere til deltakelse ved å legge inn en trekning av gavekort blant respondentene. Vi håpet med det å motivere de som ikke var interessert i problemstillingen til å likevel svare. Meget bevisst var gavekortene kjøpt fra Hennes & Mauritz, noe som burde tiltrekke seg kvinner og yngre i større grad enn menn og eldre.

Alder

Når vi sammenligner aldersfordelingen blant respondentene med den faktiske aldersfordelingen i befolkningen i Kristiansand, finner vi relativt store skjevheter. De mest fremtredende skjevhetene er at aldersgruppen 30 – 39 år er kraftig underrepresentert, mens aldersgruppene 60 – 69 år er kraftig overrepresentert. Også aldersgruppene 90 år og eldre, 40 – 49 år og 20 – 29 år er underrepresentert, mens gruppene 50 – 59, 70 – 79 og 80 – 89 år er overrepresentert. Grupper som er overrepresentert får større innflytelse på totalresultatene enn grupper som er underrepresentert.

Tabell 1.1 *Aldersfordeling blant innbyggerne i Kristiansand, blant mottakere av spørreskjema, blant respondentene og i det veide utvalget.*

<i>Alder</i>	<i>Kristiansands befolkning per 1.1.2004¹</i>	<i>Mottakere av spørreskjemaer</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
90 +	0,7 %	0,3 %	0,4 %	0,2 %
80 – 89	4,9 %	10,6 %	7,5 %	5,0 %
70 – 79	8,6 %	15,5 %	13,1 %	8,7 %
60 – 69	11,1 %	14,7 %	18,6 %	11,2 %
50 – 59	16,3 %	14,7 %	17,9 %	16,4 %
40 – 49	19,3 %	13,8 %	16,3 %	19,4 %
30 – 39	20,3 %	9,0 %	10,7 %	20,4 %
20 - 29	18,7 %	20,3 %	15,5 %	18,8 %
Total	100 %	0,989 %	100 %	100 %

Grunnene til at slike skjevheter oppstår kan være flere. I tabellen over ser vi blant annet at skjevhetene i stor grad er sammenfallende med skjevheter i hvem som mottok spørreskjema. Mottakere av spørreskjema ble i utgangspunktet trukket tilfeldig fra Telefonkatalogen (Bizkit). Her spiller blant annet reservasjonsretten inn, de som velger å reservere seg mot reklame etc. er også skjermet fra slike uttrekk som Bizkit har gjort for oss. Vi går ut fra at yngre voksne har valgt å reservere seg i større grad enn eldre. Dette skulle vært forutsett slik at det ble bestilt uttrekk tilsvarende aldersfordelingen i Kristiansands befolkning i stedet for tilfeldig uttrekk². Vi ser også av tabellen over at det var større frafall blant dem som faktisk mottok spørreskjema i aldersgruppene 20 – 29 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år enn i de andre gruppene. Gruppene 50 – 59 år og 60 – 69 år hadde minst frafall.

For å kompensere for alderskjevhetene har vi vektet dataene slik at de forskjellige aldersgruppene skal få like mange ”stemmer” i totalresultatene som om vi hadde enn aldersrepresentativ fordeling (lik aldersfordelingen i Kristiansand).

Kjønn

Når det gjelder kjønn, ser vi at menn er overrepresentert og kvinner underrepresentert i forhold til kjønnsfordelingen i Kristiansand.

Tabell 1.2 *Kjønnsfordeling på dem som ble spurt og på dem som svarte.*

<i>Kjønn</i>	<i>Kristiansands befolkning per 1.1.2004³</i>	<i>Mottakere av spørreskjemaer</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Menn	48,4 %	55,5 %	58,9 %	48,7 %
Kvinner	51,6 %	44,5 %	41,1 %	51,3 %

En større andel menn enn kvinner ble i utgangspunktet trukket som mottakere av spørreskjemaet. Vi går ut fra at skjevfordelingen i uttrekket fra telefonkatalogen blant

¹ Aldersfordeling blant personer i aldersgruppen 20 +, de andre er holdt utenfor denne oversikten.

² Et annet alternativ, hvor man unngår slike problemer, er å trekke mottakere av spørreskjema fra Folkeregisteret eller fra Folke- og bolig tellingen.

³ Kjønnsfordeling blant personer i aldersgruppen 20 +, de andre er holdt utenfor denne oversikten.

annet skyldes at felles telefonabonnement i husholdninger i større grad står på mannens navn enn på kvinnens. Vi ser også at av dem som har mottatt spørreskjema, er det en større andel menn enn kvinner som har besvart undersøkelsen. Vi har ingen teorier om hva dette kan skyldes.

For å kompensere for kjønnskjevheten har vi vektet dataene, ved å gi kvinners "stemmer" større innflytelse på totalresultatet, slik at resultatene i større grad reflekterer dem vi ville hatt om utvalget var kjønnsmessig representativt.

Vektingen

Resultatene i undersøkelsen er vektet på den måten at vi har funnet kjønns- og alderssammensetningen i Kristiansand, altså hvor stor andel av innbyggerne som for eksempel er kvinner mellom 50 – 59 år. Dette har vi sammenlignet med den kjønns- og aldersmessige fordelingen blant respondentene, altså for eksempel hvor mange kvinner mellom 50 og 59 år som har svart. Vi har delt andelen innbyggere i hver gruppe på andelen besvarelser i hver gruppe, og funnet en vekt. Denne bruker så SPSS (statistikkprogrammet) til å gjøre beregninger som frekvensfordelinger, krysstabellinger og regresjonsanalyser. Det er ikke uvanlig å vekte resultater fra spørreundersøkelser på denne måten. I notatet videre brukes de vektete resultatene.

I vedlegg 1 er det redegjort for flere karakteristika ved respondentene, og der er det også vist hvordan vektingen virker inn på andre deler av respondentsammensetningen. I hovedsak kan vi si at vektingen (på grunn av endringen i kjønns- og aldersbalansen) gir flere hushold med barn og flere respondenter med høyere utdanning enn det som var i den opprinnelige respondentmassen.

Andre faktorer

Vi har ikke undersøkt om utvalget er skjevt med tanke på andre faktorer, som utdanningsnivå eller bosted, altså om respondentenes utdanning og bosted tilsvarer utdanning og bosted blant innbyggerne i Kristiansand.

1.5 Bruk av betegnelsene byheia og bymarka

I dette notatet bruker vi konsekvent betegnelsen "bymarka" for de bynære skogsområdene rundt Kristiansand⁴. I spørreskjemaet, derimot, har vi konsekvent brukt betegnelsen "byheia" for de bynære skogsområdene. Dette fordi vi oppfattet at innbyggerne i Kristiansand betegner sine bynære skogsområder som byheia på samme måte som innbyggerne i Oslo snakker om marka. Gjennom kommentarer i besvarelsene og tilbakemeldinger fra sentrale personer i Kristiansand kommune har vi blitt gjort oppmerksom på at mange i Kristiansand vil forstå betegnelsen byheia som ett spesielt område i de bynære skogsområdene i Kristiansand (Baneheia og tilhørende skogsområder), og ikke alle de bynære skogsområdene, som vi mente å spørre om. Dette kan altså bety at personer som ofte bruker andre bynære skogsområder enn det området som betegnes som byheia kan ha svart "aldri" på spørsmål om hvor ofte de bruker byheia. Vår intensjon her var at de skulle svare i forhold til hvor ofte de bruker hvilken som helst del av de bynære skogsområdene i Kristiansand.

Vi har dermed en mulig feil i spørreskjemaet vårt, som kan ha påvirket sentrale resultater i undersøkelsen. Vi har derfor gjennomført ekstra analyser for å om mulig kunne si noe mer sikkert om tallene for bruk av bymarka i Kristiansand. Vi har gått gjennom

⁴ Denne betegnelsen brukes i Kommuneplan for Kristiansand (2005 – 2016).

kommentarer i spørreundersøkelsene. Der finner vi at de som har kommentert at vi bruker betegnelsen byheia feil, eller som lurer på hvordan de skal forstå spørsmålet og betegnelsen, i hovedsak oppgir at de i det videre velger å forstå byheia som de bynære skogsområdene (ca 10 kommentarer). Selv om dette indikerer at mottagerne av spørreskjema har forstått at vi som har laget spørreskjemaet er utenbys fra og bruker betegnelsen feil, måtte vi gjøre en ekstra runde med analyser for å være sikker på at vi ikke presenterer resultater som avviker sterkt fra virkeligheten.

I spørreskjemaet oppga respondentene sitt postnummer. Vi sorterte ut besvarelsene fra postsoner med mange besvarelser (for å lette vårt arbeid) og som er slik lokalisert at det vil være logisk for de fleste av dem som bor der å velge byheia som sitt bynære skogsområde. Denne utvelgelsen ble gjort ved å bruke lokale kilder⁵. Med dette var 56 % av alle respondentene fortsatt med i kontrollanalysen. De som ikke var med i kontrollanalysen bodde enten i soner som vi definerte slik at det ikke var logisk for dem som bor der å bruke det som ofte betegnes som byheia, eller de bodde i postsoner med færre enn 20 besvarelser i undersøkelsen (størsteparten av dem som ble tatt ut). Med det nye utvalget gjennomførte vi så nye analyser på hvor ofte respondentene bruker bymarka (eller byheia som det altså står i spørreskjemaet). Resultatene av de nye analysene viser at bruksfrekvensen for bymarka er noe høyere i kontrollutvalget enn i totalutvalget.

Dette kan bety flere ting; det kan blant annet bety at de som ikke bor i nærheten av byheia har svart at de bruker marka/ de bynære skogsområdene i mindre grad enn de faktisk gjør; det kan bety at de som bor i utkanten av Kristiansand bruker bymarka mindre enn andre; eller det kan være tilfeldige variasjoner. Vi kan derfor ikke si at resultatene fra kontrollanalysene er ”riktigere” enn resultatene fra de opprinnelige analysene, men det er svært sannsynlig at det ”rette” svaret ligger et sted mellom disse. Vi oppgir derfor i det videre begge tallene der dette er rimelig.

---

⁵ Respondenter fra følgende postnummersoner er med i denne kontrollanalysen: 4614, 4616, 4619, 4624, 4629, 4630, 4631, 4632, 4633, 4634, 4635.

2 Resultater

2.1 Hvor ofte brukes bynære friluftsområder?

2.1.1 Om sommeren brukes friluftsområdene ved kysten mest

Om sommeren er det friluftsområdene ved sjøen som brukes mest av folk som bor i Kristiansand. Over 40 % av befolkningen oppgir at de bruker kystområdene flere ganger i uken i sommersesongen, og ca 63 % svarer at de bruker kystområdene minst en gang per uke. Nesten ¼ av befolkningen er også ute i båt flere ganger i uken i sommersesongen, og mer enn 1/3 er ute i båt minst en gang i uka. Bymarka, grønne korridorer og parker og løkker er langt fra like populære om sommeren.

Tabell 2.1 *Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærhet av Kristiansand i sommerhalvåret? Resultater fra kontrollanalyse i parentes⁶. Alle tall er oppgitt i prosent.*

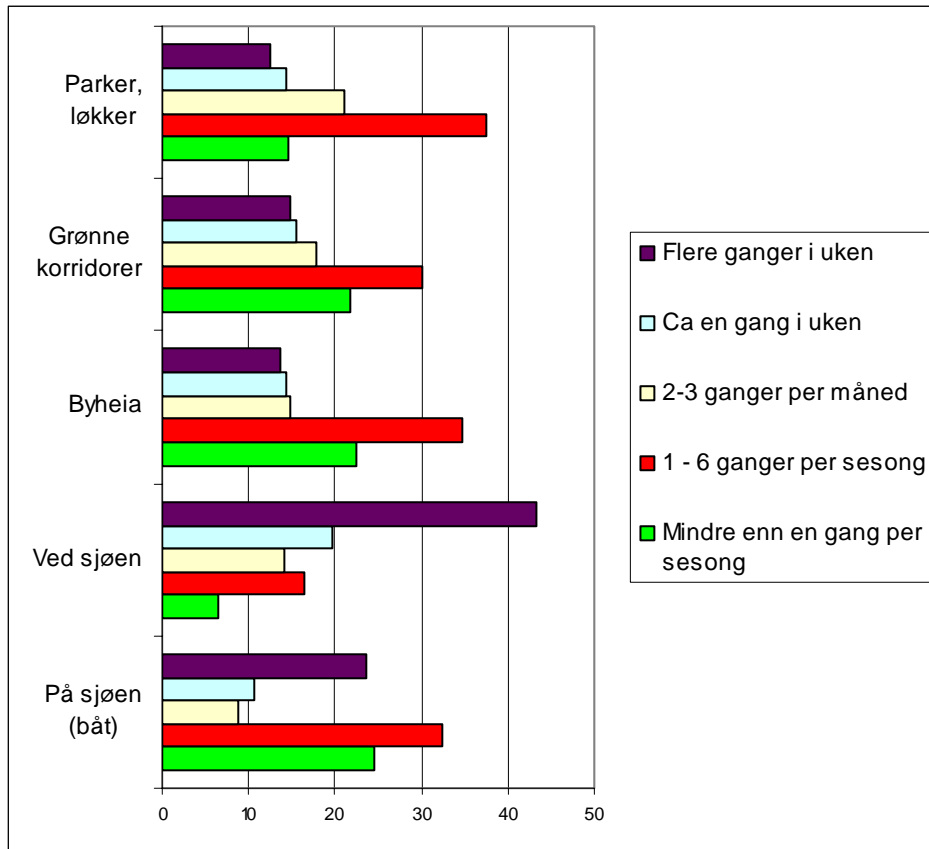
	Mindre enn en gang per sesong	1 - 6 ganger per sesong	2-3 ganger per måned	Ca en gang i uken	Flere Gange i uken	Sum	N
På sjøen (båt)	24,5	32,4	8,7	10,7	23,7	100	506
Ved sjøen	6,4	16,5	14,2	19,7	43,2	100	527
Bymarka	22,5 (16,9)	34,8 (31,7)	14,8 (19)	14,3 (14,8)	13,6 (17,6)	100	515
Grønne korrid.	21,7	30,0	17,9	15,5	14,9	100	507
Parker, løkker	14,5	37,6	21,0	14,3	12,6	100	512

Når vi ser på bruk av bymarka, ser vi at resultatene fra kontrollanalysen (tall i parentes) indikerer en noe større bruksfrekvens enn det som fremkom i totalanalysen. Dette gir størst utslag på gruppen som bruker bymarka sjeldnest (mindre enn en gang per sesong).

Bruksfrekvens for forskjellige typer bynære friluftsområder er også vist i figuren under. I figuren er resultatene fra totalanalysen brukt.

⁶ Se kapittel 1.5 for forklaring om og beskrivelse av kontrollanalyse.

Figur 2.1 *Hvor ofte forskjellige typer bynære friluftsområder i Kristiansand brukes i sommerhalvåret*

2.1.2 Bymarka, korridorene og parkene brukes mest om vinteren

Om vinteren er kystområdene og særlig båtlivet (naturlig nok) lite fristende for kristiansanderne, og da er det bymarka, parker, løkker og grønne korridorer som brukes mest. Ca. 22 % svarer at de bruker bymarka minst en gang i uken på vinterstid. 24,3 % oppgir at de bruker de grønne korridorene minst en gang i uken om vinteren, og 19 % at de bruker parker og løkker like hyppig.

Tabell 2.2 *Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærhet av Kristiansand i vinterhalvåret? Resultater fra kontrollanalyse i parentes⁷. Alle tall er oppgitt i prosent.*

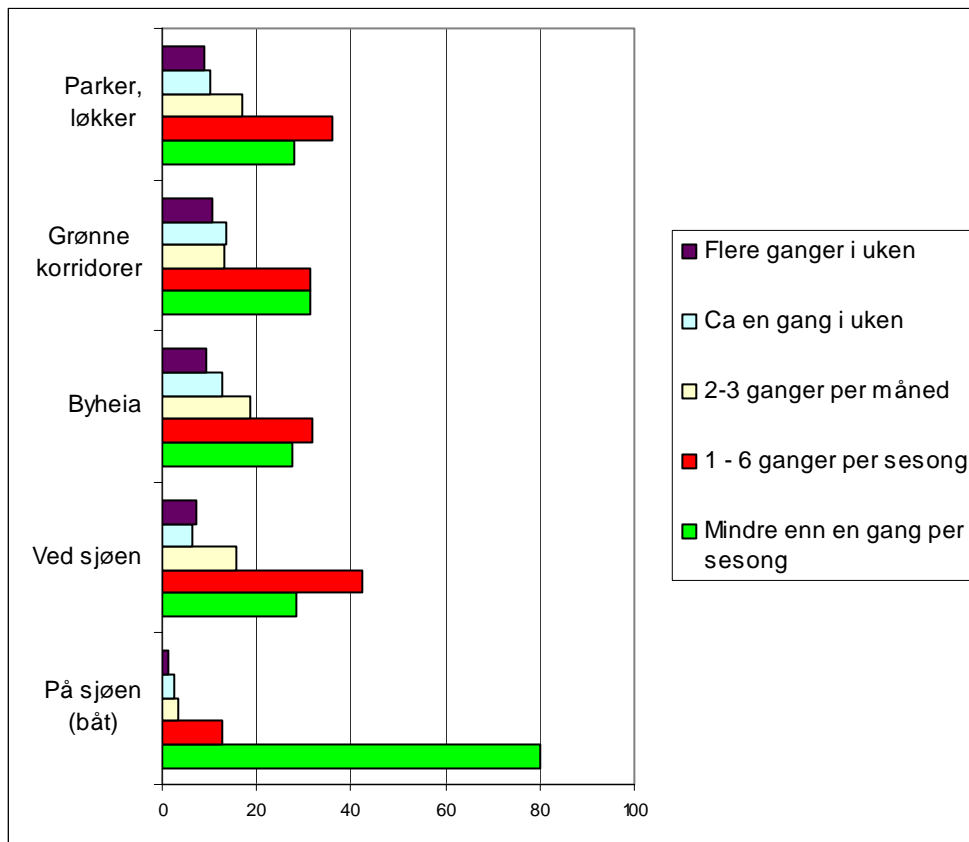
	<i>Mindre enn en gang per sesong</i>	<i>1 - 6 ganger per sesong</i>	<i>2-3 ganger per måned</i>	<i>Ca en gang i uken</i>	<i>Flere ganger i uken</i>	<i>Sum</i>	<i>N</i>
På sjøen (båt)	80,1	12,9	3,3	2,6	1,1	100	481
Ved sjøen	28,6	42,3	15,5	6,4	7,2	100	507
Bymarka	27,6 (20,5)	31,9 (33,1)	18,5 (20,8)	12,8 (13)	9,2 (12,6)	100	514
Grønne korrid. Parker, løkker	31,4	31,3	13,0	13,7	10,6	100	509
	28,0	36,2	16,8	10,2	8,8	100	513

Når vi ser på bruk av bymarka, ser vi at resultatene fra kontrollanalysen (tall i parentes) indikerer en noe større bruksfrekvens enn det som fremkom i totalanalysen. Dette gir størst utslag på gruppen som bruker bymarka sjeldnest (mindre enn en gang per sesong).

Bruksfrekvens for forskjellige typer bynære friluftsområder er også vist i figuren under. I figuren er resultatene fra totalanalysen brukt.

⁷ Se kapittel 1.5 for forklaring om og beskrivelse av kontrollanalyse.

Figur 2.2 *Hvor ofte forskjellige typer bynære friluftsområder i Kristiansand brukes i vinterhalvåret.*

2.1.3 Sammenligning med andre byer

Markeds- og Medieinstituttet as (mmi) gjennomførte i 2004 en undersøkelse for Oslo kommune, som blant annet omhandlet bruken av oslomarka og byparkene (Berg 2004). Når vi sammenligner bruken av marka i Oslo med bruken av bymarka i Kristiansand, ser vi at oslofolket bruker marka i langt større grad enn kristiansanderne bruker bymarka, både sommer og vinter.

Tabell 2.3 *Sammenligning av Kristiansand og Oslo - bruk av bymarka og marka, sommer og vinter. Resultater fra kontrollanalyse i parentes⁸.*

		En gang i uken eller mer	Månedlig	Sjeldnere enn en gang i måneden
Sommer	Kristiansand	28 % (32 %)	15 % (19 %)	57 % (49 %)
	Oslo	53 %	29 %	18 %
Vinter	Kristiansand	22 % (25 %)	19 % (21 %)	59 % (54 %)
	Oslo	48 %	25 %	27 %

⁸ Se kapittel 1.5 for forklaring om og beskrivelse av kontrollanalyse.

Det kan skyldes at kristiansanderne i større grad bruker kystområdene og sjøen enn bymarka om sommeren, mens vinterklimaet i Kristiansand i mindre grad inviterer til skiturer og annet uteopphold enn vinterklimaet i Oslo. I en gallupundersøkelse gjennomført for Drammens Tidende i juni 2005 oppga 33 % av drammenserne å bruke bymarka daglig eller ukentlig, 27 % månedlig og 40 % sjeldnere enn en gang i måneden (Drammens Tidende 2005). Drammenserne bruker dermed også marka i mindre grad enn oslofolket, men noe mer enn kristiansanderne bruker bymarka.

I osloundersøkelsen spurte man også om hvor ofte folk bruker parkene i byen. Når vi sammenligner brukshyppigheten i Kristiansand og Oslo, ser vi at oslofolket også bruker parkene i større grad enn kristiansanderne, både sommer og vinter. Forskjellen er likevel tydeligst når det gjelder sommerbruken av parkene. Mens 60 % av oslofolket bruker byparkene ukentlig om sommeren, gjør bare 27 % av kristiansanderne det samme. Bare 12 % av oslofolket, men 52 % av kristiansanderne, bruker parkene sjelden eller aldri om sommeren. Variasjonen i bruk av parker kan blant annet forklares med at Oslo er en større by enn Kristiansand, og at det finnes mange store parker inne i den tette boligbebyggelsen i Oslo som brukes mer og annerledes enn de mer typiske byparker i mindre byer. Det spiller selvsagt også inn at en større andel av innbyggerne i Kristiansand enn i Oslo bor i enebolig med egen hage.

Tabell 2.4 *Sammenligning av Kristiansand og Oslo - bruk av parkene i byen, sommer og vinter.*

		En gang i uken eller mer	Månedlig	Sjeldnere enn en gang i måneden
Sommer	Kristiansand	27 %	21 %	52 %
	Oslo	60 %	29 %	12 %
Vinter	Kristiansand	19 %	17 %	64 %
	Oslo	22 %	23 %	55 %

Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv refererer en undersøkelse fra Østlandsforskning som viser at ca 90 % av den voksne befolkningen i Norge deltok i minst en av de tradisjonelle friluftaktivitetene i 1999. I undersøkelsen i Kristiansand var det 6 % som oppga at de verken bruker kystområdene, bymarka eller de grønne korridorene. 94 % av kristiansanderne har dermed brukt minst ett av friluftsområdene det siste året, og kristiansanderne ser dermed ut til å være omtrent på linje med befolkningen i Norge for øvrig når det gjelder bruk av friluftsområder generelt.

2.1.4 Variasjoner i befolkningen

I vår undersøkelse om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand, har vi undersøkt hvem som bruker de forskjellige områdene mest. Vi har gjennomført multiple regresjonsanalyser⁹, der vi har undersøkt om de uavhengige faktorene alder, kjønn, om det er barn i husholdningen, utdanningsnivå, hvor man bor i Kristiansand (sentralitet) og om man har båt påvirker bruksfrekvensen for de forskjellige bynære friluftsområdene

⁹ I en multippel regresjonsanalyse ser man på i hvilken grad de enkelte uavhengige variable (kjønn, utdanning etc.) påvirker en avhengig variabel (her frekvens på bruk av områdene), når man holder de øvrige kontrollerte uavhengige variablene i analysen konstant. Hensikten er å kontrollere effektene av en variabel for andre relevante bakgrunnsvariable.

(som her er de avhengige variablene). Analysene er gjennomført både for sommer- og vinterbruk av områdene. I tabellen under har vi oppsummert resultatene av de til sammen 12 regresjonsanalysene som er gjennomført. I diskusjonen kommenterer vi kun statistisk utsagnskraftige effekter av variable det er kontrollert for her. Se vedlegg for mer dokumentasjon av regresjonsanalysen og for tallfesting av korrelasjonene.

Tabell 2.5 *Oversikt over hvilke faktorer som påvirker bruken av bynære friluftsområder i Kristiansand. I tabellen er det satt + ved faktorer med $T > 2$, og – ved faktorer med $T < -2$ i den multiple regresjonsanalysen¹⁰. Det betyr at + her viser at det er positiv sammenheng mellom variabelen og høy bruksfrekvens, mens – viser at det er negativ sammenheng mellom variabelen og høy bruksfrekvens.*

Type områder	På sjøen	Kyst-områdene	Bymarka	Grønne korridorer	Parker, løkker	Alle områder
<i>Faktorer, sommerhalvåret</i>						
Økende alder		-	+	+		
Kvinne	-	+		+	+	+
Har barn	+	+			+	+
Høyt utdanningsnivå	+	+	+			+
Bor sentralt		+	+		+	+
Eier eller har tilgang til båt ¹¹	+					
<i>Faktorer, vinterhalvåret</i>						
Økende alder		+	+	+	+	+
Kvinne	-					
Har barn	-			+	+	+
Høyt utdanningsnivå		+	+			+
Bor sentralt		+	+		+	+
Eier eller har tilgang til båt ¹²	+					

Et trekk som går igjen i tabellen over er at det er positiv sammenheng mellom høy bruksfrekvens og sentralitet av respondentenes bosted. De som bor sentralt (de som krysset for at de bor ”i sentrum” eller ”nær sentrum” i spørreskjemaet) bruker altså de bynære friluftsområdene mer enn dem som bor i utkanten av byen. Dette gjelder både sommer og vinter. Av dette kan vi trekke at slike områder er viktigst for dem som bor sentralt.

Sommer

Når vi ser på bruken av bynære friluftsområder *om sommeren totalt*¹³ finner vi at kvinner bruker slike områder hyppigere enn menn, at de med barn bruker dem hyppigere enn dem

¹⁰ Hvis T-verdien er høyere enn 2 (lavere enn -2 ved negativ samvariasjon) er sammenhengen statistisk signifikant på 5 %.

¹¹ Vi har undersøkt avhengighet til båt kun for frekvensen for å være ute i båt.

¹² Vi har undersøkt avhengighet til båt kun for frekvensen for å være ute i båt.

¹³ Se vedlegg for mer detaljer om hvordan vi kom frem til tall for bruk av bynære friluftsområder om sommeren totalt, samt for mer detaljerte resultater.

som ikke har barn, at bruken øker med økende utdanning og særlig at de som bor sentralt bruker dem mer enn dem som bor mindre sentralt.

Når vi ser på de forskjellige friluftsområdene hver for seg viser resultatene følgende tendenser:

- *Sjøen* (i båt) benyttes, ikke overraskende, mer av dem som eier eller har tilgang på båt enn av dem som ikke har det. Menn er på sjøen mer enn kvinner, og de som har barn er mer på sjøen enn de som ikke har barn. Økende bruk av sjøen samvarierer med økende utdanningsnivå.
- Bruken av *kystområdene* (på land, ikke i båt) avtar med økende alder. Kvinner bruker kystområdene mer i sommerhalvåret enn menn, og de som har barn bruker dem mer enn de som ikke har barn. Økende bruk samvarierer med økende utdanning, og med økende sentralitet av respondentenes bosted.
- Frekvensen for bruken av *bymarka* øker med økende alder, med økende utdanningsnivå og med økende sentralitet av respondentens bosted.
- De *grønne korridorene* brukes oftere av kvinner enn av menn, og bruken øker med økende alder.
- *Parker og løkker* brukes oftest av kvinner, av dem som har barn og av dem som bor sentralt.

Vinter

Når vi ser på bruken av bynære friluftsområder *om vinteren totalt*¹⁴ finner vi at bruken øker med alder og utdanningsnivå, at de som har barn bruker dem mer enn andre og at de som bor sentralt i byen bruker områdene mer enn dem som bor i utkanten av byen.

Når vi ser på de forskjellige friluftsområdene hver for seg viser resultatene følgende tendenser:

- Menn og de som ikke har barn i husholdet er *på sjøen* oftere enn kvinner og de med barn i husholdet. Også om vinteren er det ikke overraskende slik at de som eier eller har tilgang til båt er ute i båt oftere enn dem som ikke har det.
- Om vinteren samvarierer økende bruk av *kystområdene* med økende alder (i motsetning til om sommeren) og med økende utdanning. De som bor sentralt bruker *kystområdene* mer enn dem som bor i utkanten av byen, også om vinteren.
- Frekvensen for bruken av *bymarka* øker med økende alder, utdanningsnivå og med økende sentralitet av respondentenes bosted.
- Økende bruk av *de grønne korridorene* samvarierer med økende alder, også om vinteren. De som har barn i husholdet bruker korridorene oftere enn dem som ikke har barn i husholdet.
- Økende bruk av *parker og løkker* om vinteren samvarierer med økende alder og med økende sentralitet av respondentenes bosted.

I en diskusjon om friluftsliv og arealforvaltning er kanskje det mest interessante funnet her at de som bor mest sentralt bruker bynære friluftsområder hyppigst. I en fortettningspolitikk som den som føres i de fleste større, norske byområder i dag, kan dette være et signal om at fortettningspolitikken gjør det enda viktigere å sikre de bynære friluft-

¹⁴ Se vedlegg for mer detaljer om hvordan vi kom frem til tall for bruk av bynære friluftsområder om vinteren totalt, samt for mer detaljerte resultater.

områdene. Dette styrkes ved at de som har barn bruker disse friluftsområdene hyppigere enn dem som ikke har barn og at bruksfrekvensen øker med økende utdanningsnivå. Om man ønsker at barnefamilier og høyt utdannede skal bo i indre by, er gode, bynære friluftsområder tydeligvis både et klart behov for dem som velger dette alternativet, og dessuten et virkemiddel for å få flere til å velge en slik løsning.

De unge

Det er ofte spørsmål om hvordan de unge bruker de bynære friluftsområdene. Vi sammenlignet gruppen 20 – 29 år med gruppen 30 år og eldre for å kunne si noe om dette. Vi fant at i sommerhalvåret bruker gruppen 20 – 29 år sjøen, bymarka og de grønne korridorene sjeldnere enn befolkningen for øvrig, parker og løkker omtrent like ofte som andre og kystområdene oftere. I vinterhalvåret bruker aldersgruppen 20 – 29 år alle typer områder sjeldnere enn den øvrige befolkningen.

Sammenligning med andre undersøkelser

I osloundersøkelsen fant de at menn og kvinner bruker marka omtrent like hyppig, det samme finner vi for bruken av bymarka i Kristiansand. Aldersgruppen 40 – 59 år oppga å bruke oslomarka hyppigere enn de andre gruppene, i Kristiansand ser vi at bruken øker med økende alder. De med høyere utdanning bruker både oslomarka og bymarka i større grad enn dem med lavere utdanning. De som er under 40 år, de som har høyere utdanning og de som bruker marka mye, bruker parkene i Oslo mer enn andre grupper. I Kristiansand fant vi at kvinner, personer i husholdninger med barn og dem som bor sentralt bruker parkene mer enn andre. Om vinteren øker bruken med økende alder.

Blant brukerne av byfjellene i Bergen er høyt utdannende kraftig overrepresentert, mens aldersgruppen 30 – 66 er noe overrepresentert (Bergen Turlag 2002). Den landsomfattende undersøkelsen (Østlandsforskning) viser at deltakelsen i friluftslivsaktiviteter øker med økende utdanning, noe vi også fant for noen av de undersøkte bynære friluftsområdene i Kristiansand.

2.1.5 Brukere og ikke-brukere av bynære friluftsområder

Vi har undersøkt om det er slik at noen er brukere av alle områdene, mens andre ikke er brukere av bynære friluftsområder i det hele tatt. Dette undersøkte vi ved å analysere om de samme personene svarte at de aldri brukte bymarka, at de aldri brukte kystområdene og at de aldri brukte de grønne korridorene¹⁵.

Vi vet at 19,6 % av de spurte aldri bruker bymarka¹⁶ (se neste kapittel), at 6,7 % aldri bruker kystområdene og at 21,9 % aldri bruker de grønne korridorene. Kun 6 % av de som svarte på undersøkelsen har oppgitt at de aldri bruker noen av områdene. 94 % av respondentene er altså brukere av minst ett av de bynære friluftsområdene i Kristiansand.

2.2 Hva er formålene for bruk av bynære friluftsområder?

Vi ønsket å finne ut hva som er den viktigste motivasjonen for å bruke de bynære friluftsområdene; hvorfor oppsøker man områdene og hva gjør man? Her kunne

¹⁵ Dette kommer frem i forbindelse med spørsmålene om formålene for/ hensikten med bruk av de bynære friluftsområdene, se neste kapittel.

¹⁶ I kontrollanalysen var det 16 % som oppga at de aldri brukte byheia. Se kapittel 1.5 for diskusjon av dette.

respondentene sette inntil tre kryss. I tabellen under er det oppgitt hvor stor andel av respondentene som har krysset av for hvert av svaralternativene (altså andel av de 580 respondentene som har krysset av for dette alternativet).

Tabell 2.6 *Hvorfor drar du vanligvis til dette området? Respondentene kunne sette inntil tre kryss. Tabellen viser andel av respondentene som har satt et kryss ved hvert av alternativene. Resultater fra kontrollanalyse i parentes¹⁷.*

	<i>Bymarka</i>	<i>Kystområdene</i>	<i>De grønne korridorene</i>
Bruker aldri området	19,6 % (16 %)	6,7 %	21,9 %
Oppleve naturen	43,1 %	39,1 %	31,6 %
Gå tur/skitur	41,7 %	22,2 %	36,7 %
Ro og stillhet	27,8 %	30,3 %	28,1 %
Sport, trening	25,3 %	6,9 %	13,6 %
Ute sammen med barna	23,1 %	26,6 %	19,5 %
Bade	15,3 %	48,3 %	8,6 %
Oppleve landskapet	9,0 %	11,2 %	9,5 %
Plukke bær, sopp etc.	8,3 %	5,1 %	5,7 %
Lufte hunden	6,9 %	3,6 %	7,2 %
Tenne bål/ ha piknik	6,6 %	11,6 %	3,1 %
Fiske	3,8 %	18,5 %	3,5 %
Lek eller spill	2,8 %	4,0 %	3,5 %
Oppleve historiske bygninger, veier og bruer	1,4 %	1,0 %	2,8 %
Være ute i båt	-	28,6 %	-
Komme til et annet sted	-	-	10,3 %
Annet	2,6 %	3,3 %	1,0 %

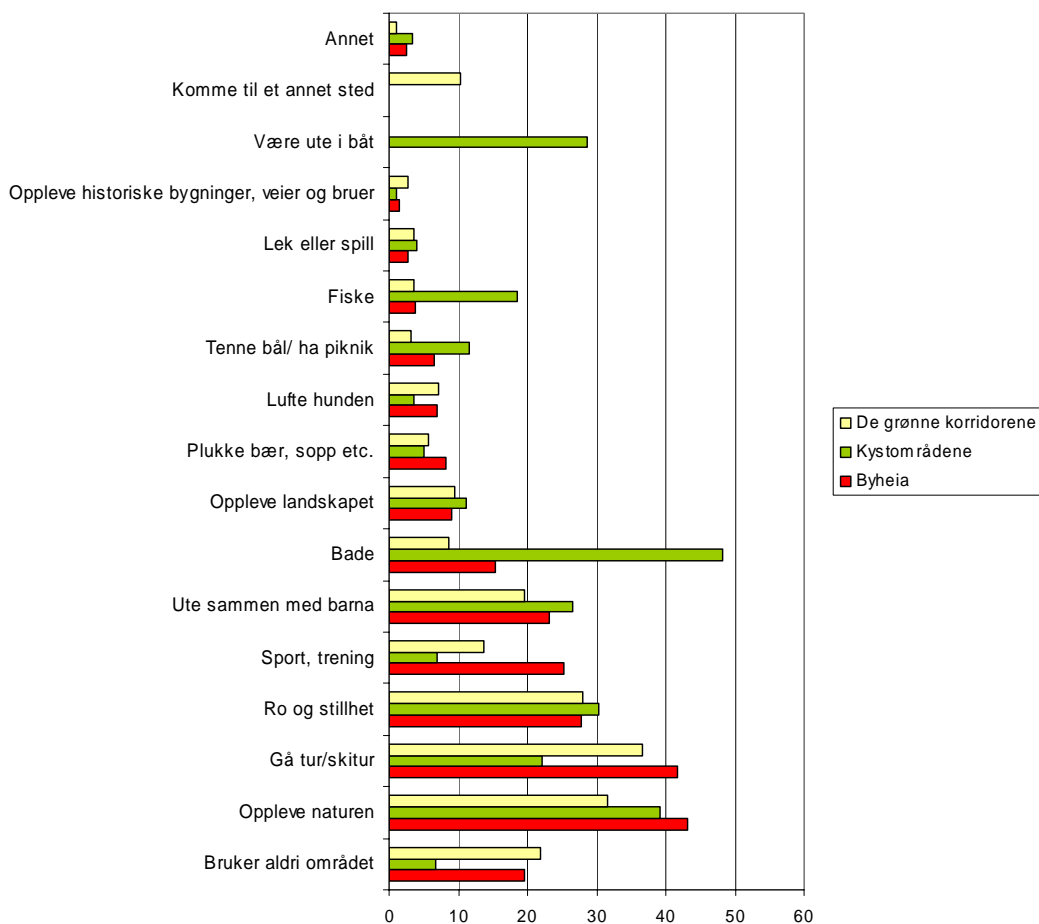
Av tabellen ser vi at det å oppleve naturen, å gå tur/ skitur og ro og stillhet oppgis som de viktigste grunner til å bruke bymarka og de grønne korridorene. Når det gjelder kystområdene er svarene litt annerledes, her oppgis å bade som den viktigste aktiviteten, fulgt av å oppleve naturen og ro og stillhet. Å gå tur/ skitur er mindre viktig her enn i de andre områdene, dette formålet kommer lengre ned på listen enn å være ute i båt og å være ute sammen med barna.

Ca 20 % av respondentene oppgir at de ikke bruker bymarka (16 % i kontrollanalysen), det samme gjelder for de grønne korridorene. Kun 6,7 % oppgir at de aldri bruker kystområdene.

Dette er også illustrert i Figur 2.3.

¹⁷ Se kapittel 1.5 for forklaring om og beskrivelse av kontrollanalyse.

Figur 2.3 *Figuren viser andel av respondentene som har krysset av for de forskjellige alternativene som formål med/ grunn for å bruke de forskjellige områdene.*

Vi har undersøkt om det er forskjell på den yngste aldersgruppen (20 – 29 år) og snittet med tanke på hvorfor de oppsøker de bynære friluftsområdene. Vi fant blant annet at andelen 20 – 29-åring som aldri bruker bymarka er omtrent som snittet, mens en større andel enn snittet aldri bruker de grønne korridorene og en lavere andel enn snittet aldri bruker kystområdene. Den yngste aldersgruppen fremhever omtrent de samme begrunnelsene som snittet for hvorfor de oppsøker de bynære friluftsområdene. De yngre rangerer bading enda høyere enn snittet (55 % mot 48 %) som grunn for å oppsøke kystområdene.

Vi har sammenlignet resultatene med andre lignende undersøkelser. I osloundersøkelsen spurte man hvor viktig forskjellige forhold er når man oppsøker marka (kommuneskogene var formuleringen som ble brukt i spørreskjemaet). I tabellen under har vi vist andelen som har svart meget viktig eller ganske viktig (man kunne også svare litt viktig, ikke viktig og vet ikke) på de forskjellige alternativene.

Tabell 2.7 *Oversikt over hvor stor andel som svarte at følgende forhold er meget viktig eller ganske viktig når de oppsøker oslomarka (Berg 2004).*

<i>Forhold</i>	<i>Andel som svarte meget viktig eller ganske viktig</i>
Å gå tur (til fots eller på ski)	92 %
Å oppleve naturen, stillhet og ro	91 %
Å bade	77 %
Å plukke sopp/ bær	49 %
Å studere planter/ dyr/ fugler	44 %
Å fiske	27 %
Å trene til konkurranser	20 %
Å klatre	12 %

Vi ser at det viktigste formålet med å bruke bymarka både for kristiansandere og for oslofolk er å gå tur/ skitur, oppleve naturen og å oppsøke ro og stillhet. I undersøkelsen blant brukerne av byfjellene i Bergen oppga 95 % av de spurte at formålet med turen var fottur eller trintur (Bergen turlag 2002). 19 % var ute sammen med egne barn da de ble intervjuet.

I den landsomfattende undersøkelsen om friluftsliv oppga størst del av befolkning å ha deltatt i aktivitetene kortere spaserturer, å bade/ sole seg, fotturer, skiturer og bær- og soppturer (Vorkinn m.fl. 1997). Stortingsmeldingen om Friluftsliv sier at de kontemplative motivene, som ro, ettertanke, naturopplevelser med mer ser ut til å være de viktigste motivene bak nordmenns friluftsliv, men at motiver knyttet til fysiske og sosiale aktiviteter også har mye å si (Miljøverndepartementet 2001). Dette er i samsvar med funnene i undersøkelsene i Kristiansand.

2.3 Er egenskaper ved friluftsområdene til hinder for bruk?

Vi ønsket også å finne ut hva som folk opplever som hinder for bruk av de bynære friluftsområdene, og da spesielt om det er noe ved selve områdene som gjør at folk ikke bruker dem.

Tabell 2.8 *Hva er de viktigste grunnene til at du ikke bruker de bynære friluftsområdene (enda) mer? Respondentene kunne sette inntil tre kryss. Tabellen viser andel av respondentene som har satt et kryss ved hvert av alternativene.*

	<i>Bymarka</i>	<i>Kystområdene</i>	<i>De grønne korridorene</i>
Bruker området så ofte jeg kan!	36,6	55,5	35,2
Jeg drar andre steder	39,3	24,8	38,3
Jeg har ikke tid/ jeg har annet å gjøre	29,8	24,3	23,8
Det tar tid/ er vanskelig å komme seg dit	9,1	7,4	7,4
Jeg føler meg utrygg	7,1	2,6	4,1
Jeg er ikke så interessert i friluftsliv	6,7	4,1	5,5
Jeg har for dårlig helse	5,3	4,7	5,0
Det mangler servering eller andre tilbud	3,6	2,6	2,8
Naturen er kjedelig/ uinteressant	1,0	0,3	1,7
Det er ikke godt nok tilrettelagt for mine aktiviteter	1,0	2,6	2,8
Området er slitt eller dårlig vedlikeholdt	0,5	0,7	1,0
Annet	9,1	8,6	7,1

Av tabellen over ser vi at en stor andel oppgir at de bruker områdene så ofte de kan. Grunnene som oppgis for at de ikke bruker områdene (enda) oftere er hovedsakelig at de drar andre steder eller at de ikke har tid/ har annet å gjøre. Andelen som oppgir kvaliteter ved selve områdene som grunn til å ikke bruke områdene enda mer er lav. Hovedfunnet er dermed at det i liten grad er kvaliteter ved de bynære friluftsområdene som gjør at folk i Kristiansand ikke bruker dem (enda) mer.

En liten andel, større i bymarka enn i de andre områdene, oppgir at det tar tid/ er vanskelig å komme seg til områdene eller at de er utrygge. Langt flere kvinner enn menn oppgir at de føler seg utrygge ved bruk av de bynære friluftsområdene. Personer i aldersgruppene 60 – 69 år, 70 – 79 år og 80 – 89 år er mer utrygge enn personer i de øvrige aldersgruppene.

Andelen som har svart ”annet” ligger mellom 7 og 9 % for de forskjellige områdetypene, og vi gikk derfor gjennom skjemaene for å undersøke om det fantes viktige begrunnelser for at respondentene ikke bruker de forskjellige områdene (enda) mer i disse ”annet”-svarene. Mange av kommentarene gjaldt utdypinger av svaralternativ. Grunnen til at en del ikke bruker de undersøkte områdene (enda) mer er at de bor andre steder deler av året, at de har hytter andre steder som de bruker mye, eller at de bor slik til at de bruker egen hage og nærområder heller enn de typer områder vi har undersøkt her. Noen forklarte at de er gamle, funksjonshemmede eller avhengige av at andre tar dem med seg i bil til de nevnte områdene. Andre begrunnet at de ikke bruker kystområdene enda mer med at de ikke har båt.

Det var også noen innspill med tanke på kvaliteter ved selve områdene. Noen etterspurte flere parkeringsplasser ved friluftsområdene, andre bedre kollektivtilgjengelighet. Noen etterspurte flere brygger og båtplasser mer sentralt. Flere benker, samt serveringssteder og skilting på heia, ble også nevnt.

I Vistad m.fl. (2001) spurte man om hva som var til hinder for friluftsliv. De fant at flertallet av de som svarte på undersøkelsen ikke følte seg vesentlig hindret av noen av de fem overordnede faktorene som ble undersøkt: fysisk hinder for å nå frem til turområdet,

dårlig opplevd kvalitet på turområdet/ at de er lite kjent i området, at de kjenner seg utrygge, at de ikke har lyst eller tidsklemma. Det enkeltutsagnet som fikk høyest tilslutning var ”jeg har ikke tid”.

I undersøkelsen blant brukerne av byfjellene i Bergen oppga 23 % å ha hatt negative opplevelser knyttet til forsøpling, 22 % til løshunder, 15 % til syklistene, 7 % til motorisert ferdsel og 4 % til hester, ved bruk av byfjellene (Bergen turlag 2002). På spørsmål om hva som skal til for at de skal bruke byfjellene mer, var de hyppigste svarene ”bedre vær” (31 %) og ”mer fritid” (28 %).

I Stortingsmeldingen om friluftsliv refereres en undersøkelse om hindre for friluftsliv i Nordland (Miljøverndepartementet 2001). Her har man heller ikke funnet at kvaliteter ved friluftsområdene er til hinder for at folk skal drive friluftsliv. De hindringene for friluftsliv som flest har krysset av for er for lite tid, har ikke overskudd, hus og familie tar all tid og ingen ting. Bare 2 % mente at ”mangler turmuligheter i mitt nærmiljø” var en hindring for dem.

Konklusjonen må dermed være at det ikke er egenskaper ved de bynære friluftsområdene som gjør at folk ikke bruker dem (enda) mer, verken i Kristiansand eller i de andre byene vi har referert til. Det ser heller ut til at det er tid og prioriteringer som avgjør om folk drar til de bynære friluftsområdene. Basert på kommentarene i spørreskjemaene og andelen som har krysset for at de drar ”andre” steder ser det også ut til at mange bruker de helt nære (i gangavstand) uteområdene.

2.4 Noen holdningsspørsmål

Det kan ofte være interessant å undersøke om det finnes sammenhenger mellom folks holdninger til for eksempel forvaltning av friluftsområder, hvor ofte folk bruker disse områdene og en del andre faktorer (kjønn, alder, bosted, utdanning etc.). Vi la derfor inn et par spørsmål som gjelder forvaltning av friluftsområder, en konkret og aktuell sak i Kristiansand (bilvei på bru over den grønne korridoren Kjosdalen) og et mer generelt spørsmål om forvaltning av strandsonen.

2.4.1 Bru over Kjosdalen

Kristiansand har i sin kommuneplan lagt inn vei på bru over grønnkorridoren Kjosdalen. Dette bygger på tidligere generalplaner og kommuneplaner, hvor det var lagt inn et indre ringveisystem i Vågsbygd (Kristiansands største bydel) som tilsa bru over Kjosdalen. Boligområdet Bråvann er etablert i tråd med en slik tankegang. Argumentasjonen for å opprettholde dette grepet i kommuneplanen er å bedre kommunikasjonen mellom Åsane og Bråvann. Bråvann vil oppleve en kortere kjørevei til sentrale deler av Vågsbygd, og også til Kvadraturen. Veiforbindelsen vil også kunne fungere som en avlastning for Vågsbygdveien trafikal og sikkerhetsmessig. Fylkesmannen har reist innsigelse mot brua, hovedsakelig på grunn av regionale friluftslivsinteresser. Miljøverndepartementet støttet høsten 2006 Fylkesmannens innsigelse med den begrunnelse at Kjosdalen må tas vare på som et regionalt viktig grøntdrag og friluftsområde med betydelige natur- og landskapskvaliteter. Planen er dermed ikke rettskraftig på dette punktet.

Vi spurte om folk i Kristiansand mener at denne brua bør bygges. Vi fant at en stor andel (46,1 %) av dem som svarte på skjemaet, ikke kjenner saken, mens 15,4 % syntes at det er vanskelig å ta stilling. 21,2 % svarte ja på spørsmålet, 17,4 % nei.

Figur 2.4 *Kristiansand kommune har tatt opp igjen diskusjonen om bru over Kjosdalen. Synes du at denne brua bør bygges? N=574.*

Vi har undersøkt om det er noen sammenhenger mellom hvor folk bor og hvordan de svarer på dette spørsmålet. Vi fant at de som bor på sørsiden av Kristiansand sentrum kjenner saken bedre enn de som bor andre steder i Kristiansand. De geografiske forskjellene i svarfordelingen viser også at samferdselsmessige problemstillinger virker minst like mye inn på hvordan folk svarer som problemstillingene rundt selve bruene over Kjosdalen i forhold til Kjosdalen som friluftsområde. De som var mest positive til ny bru er de som bor i Bråvann (får bedre tilknytning til Vågsbygd, samt kortere kjørevei til sentrum), de som vil få redusert gjennomgangstrafikken forbi sitt boligområde og de som kan forvente reduserte forsinkelser på grunn av kø. Vi finner mest motstand mot brua i områder som risikerer økt gjennomgangstrafikk om brua bygges, samt i et område med overvekt av høyt utdannede innbyggere.

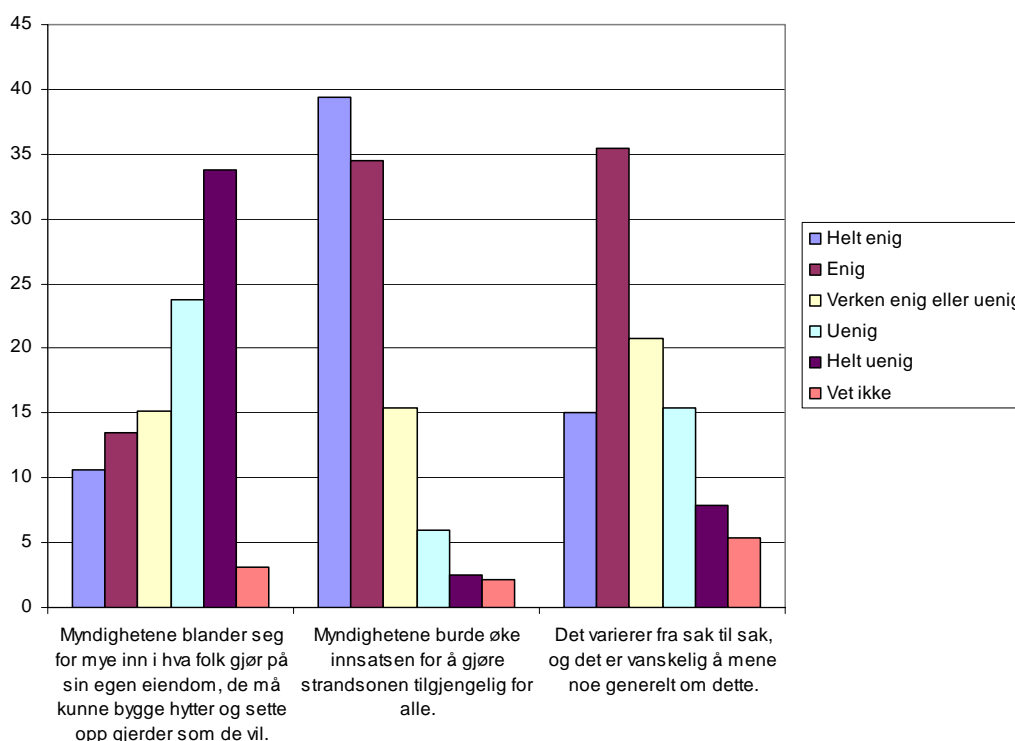
En dobbelt så stor andel menn (28,6 % av mennene) som kvinner (14,2 % av kvinnene) svarer ja på spørsmålet om det bør bygges vei over Kjosdalen. Også andelen som svarer nei er større blant menn enn blant kvinner (20,7 % mot 14,2 %). Kvinner svarer altså i større grad enn mennene at de ikke kjenner saken eller at det er vanskelig å ta stilling. Andelen som har svart ja på spørsmålet om veien bør bygges øker med økende alder. Unntakene er den yngste gruppe, 20 – 29 år, som i større grad enn 30 – 49-åringene mener at veien bør bygges. Det er et stort sprang fra gruppen 40 – 49 år til gruppen 50 – 59 år. Over halvparten av de eldste og de yngste svarer at de ikke kjenner saken.

De som oppgir at de aldri bruker de grønne korridorene er i noe større grad enn gjennomsnittet enige i at veien bør bygges i, og de svarer nei til at veien skal bygges i langt mindre grad enn snittet (kun 5,6 % av dem som ikke bruker de grønne korridorene mener at veien ikke bør bygges). Andelen som svarer ja til at det bør bygges vei over Kjosdalen synker med økende utdanning. Vi ser likevel at andelen som svarer nei ikke øker like entydig med økende utdanning. Her er det de med middels utdanning som er mest enig i at veien ikke bør bygges, mens de med lavest utdanning er minst enig i at veien ikke bør bygges.

2.4.2 Forvaltning av strandsonen

I spørsmålene om strandsonen ønsket vi å se på hvordan respondentene, og grupper innenfor disse, forholder seg til forvaltning av strandsonen. I plan- og bygningsloven finnes det et generelt byggeforbud fra sjøkanten og 100 meter inn i landet. Det pågår likevel en utbygging og nedbygging av strandsonen som gir dårligere tilgjengelighet for allmennheten ved at det bygges nye hytter, at eldre og mindre hytter erstattes av nye og større hytter, at det bygges brygger, solplattinger og utepeiser og at det settes opp gjerder rundt eiendommer som gjør det vanskelig å gå langs sjøen (Tennøy 2002). Vi spurte hvor enige eller uenige respondentene er i at folk må få gjøre hva de vil på egen eiendom, at myndighetene må sikre allmennhetens tilgjengelighet og at dette varierer fra sak til sak.

Figur 2.5 *Det er stadig diskusjoner om hvordan strandsonen skal forvaltes. Hvor enig er du i de følgende påstandene¹⁸?*

Når vi sammenligner svarfordelingen på påstandene om at myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på egen eiendom og at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten, er det svært tydelig at folk i Kristiansand er langt mer opptatt av forbedret tilgjengelighet i strandsonen enn av at grunneiere skal kunne utnytte sine eiendommer som de vil. 24 % har svart at de er helt enig eller enig i at myndighetene blander seg for mye, mens 74 % er helt enig eller enig i at myndighetene burde øke innsatsen for å gjøre strandsonen tilgjengelig. Vi ser likevel at ca 50 % er helt enig eller enig i at dette varierer fra sak til sak, og at det er vanskelig å mene noe generelt om dette.

Når vi sammenligner svarene fra de som har hytte ved sjøen, de som har hytte på heia og de som ikke har (tilgang til) hytte finner vi ingen tydelige forskjeller i svarene på

¹⁸ N_{Spørsmål 1} = 523, N_{Spørsmål 2} = 508, N_{Spørsmål 3} = 520.

påstanden om at myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på egen eiendom. Men de som har hytte ved sjøen er i langt mindre grad opptatt av at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten i strandsonen enn de andre gruppene, og de er i større grad enn de andre gruppene enige i at det varierer fra sak til sak, og at det derfor er vanskelig å mene noe generelt om dette.

Når vi sammenligner utdanningsnivå og svartendenser finner vi at respondentene er mer uenige i at myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på egen eiendom jo høyere utdanning de har. Samtidig synker oppslutningen om at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten med økende utdanning.

Vi har også funnet at menn er mer uenig enn kvinner i at myndighetene blander seg for mye, at kvinner er mer enige enn menn i at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten og at menn er mer uenig enn kvinner i at det er vanskelig å mene noe generelt om dette.

Når vi ser på svarfordeling og alder finner vi at særlig aldersgruppene 40 – 49 år og 50 – 59 ikke mener at myndighetene blander seg for mye. De over 50 er mer opptatt enn de andre av at myndighetene må øke innsatsen for å gjøre strandsonen mer tilgjengelig. De i aldersgruppen 20 – 29 år er mye mindre opptatt av dette enn andre grupper.

Vi fant at ca 10 % av de spurte både er helt enig eller enig i at myndighetene blander seg for mye og i at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten i strandsonen. 13 % av de spurte er både helt enig eller enig i at myndighetene blander seg for mye og i at hver sak er forskjellig slik at det er vanskelig å mene noe generelt om dette. 28 % er både helt enig eller enig i at myndighetene bør øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten og i at hver sak er forskjellig slik at det er vanskelig å mene noe generelt om dette. Dette kan tyde på at mange ikke ser det som konflikterende å regulere den private eiendomsrett og å bedre tilgjengeligheten.

Vi finner ingen klare sammenhenger mellom om folk har (tilgang til) båt eller ikke og hvordan de svarer på spørsmålene rundt forvaltning av strandsonen.

3 Oppsummering og konklusjoner

Gjennom denne undersøkelsen har vi fått svar på hvor ofte kristiansanderne bruker forskjellige typer bynære friluftsområder, hva de bruker dem til og hva som er til hinder for bruk. Vi har sett at befolkningen i Kristiansand bruker områdene ved sjøen, og da særlig den landfaste delen av kystsonen, mest om sommeren. Om vinteren er det de grønne korridorene, bymarka og parkene og løkkene som brukes hyppigst. Vi fant at de som bor i Kristiansand bruker bymarka langt sjeldnere enn oslofolk bruker marka, både sommer og vinter. Det samme gjelder bruk av parkene i byen. Vi fant at 94 % av kristiansanderne har brukt minst ett av friluftsområdene i løpet av det siste året. De er med det omtrent på linje med befolkningen i Norge når det gjelder bruk av friluftsområder generelt.

Det finnes klare forskjeller mellom grupper i befolkningen når det gjelder bruk av de bynære friluftsområdene. Når vi ser på bruken av friluftsområdene *om sommeren totalt* finner vi at kvinner bruker områdene hyppigere enn menn, at de med barn bruker områdene hyppigere enn dem som ikke har barn, at bruken øker med økende utdanning og særlig at de som bor sentralt bruker friluftsområdene mer enn dem som bor mindre sentralt. Når vi ser på bruken av bynære friluftsområder *om vinteren totalt* finner vi at bruken øker med alder og utdanningsnivå, at de som har barn bruker disse områdene mer enn andre, og at de som bor sentralt i byen bruker områdene mer enn dem som bor i utkanten av byen.

I en diskusjon om friluftsliv og arealforvaltning er kanskje det mest interessante funnet i denne undersøkelsen at de som bor mest sentralt bruker bynære friluftsområder hyppigst. I en fortettingspolitikk som den som føres i de fleste større, norske byområder i dag, kan dette være et signal om at fortettingspolitikken gjør det enda viktigere å sikre de bynære friluftsområdene. Dette styrkes ved at de som har barn bruker disse friluftsområdene hyppigere enn dem som ikke har barn og at bruksfrekvensen øker med økende utdanningsnivå. Om man ønsker at ressurssterke barnefamilier skal bo i indre by, er gode, bynære friluftsområder tydeligvis både et klart behov for dem som velger dette alternativet, og dessuten et virkemiddel for å få flere til å velge en slik løsning.

Vi ba respondentene oppgi hvorfor de brukte de forskjellige friluftsområdene. De kunne krysse av for opptil tre begrunnelser. Resultatene viser at det å oppleve naturen, å gå tur/skitur og ro og stillhet oppgis som de viktige grunner til å bruke bymarka og de grønne korridorene. Når det gjelder kystområdene er svarene litt annerledes, her oppgis bading som den viktigste aktiviteten, fulgt av å oppleve naturen og ro og stillhet. Også båtliv scorer høyt når det gjelder kystområdene.

Vi ønsket å finne ut om det var noe ved kvaliteten på selve friluftsområdene som var til hinder for at folk vil bruke dem. Grunnene som oppgis for at respondentene ikke bruker områdene (enda) oftere enn de gjør er hovedsakelig at de drar andre steder eller at de ikke har tid/ har annet å gjøre. Det er dermed i liten grad kvaliteter ved selve friluftsområdene som gjør at folk i Kristiansand ikke bruker dem (enda) mer. En liten andel, større i

bymarka enn i de andre områdene, oppgir at det tar tid/ er vanskelig å komme seg til områdene som grunn for at de ikke bruker områdene enda mer. En relativt liten andel av de spurte, flere i bymarka enn i andre områder, oppgir utrygghet som grunn for at de ikke bruker områdene enda mer. I spørreundersøkelse kom det noen forslag til hvordan man kan høyne kvalitetene ved friluftsområdene.

Vi stilte noen spørsmål om forvaltning av strandsonen. Vi spurte hvor enige eller uenige respondentene er i at "Myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på sin egen eiendom, de må kunne bygge hytter og sette opp gjerder som de vil", at "Myndighetene burde øke innsatsen for å gjøre strandsonen tilgjengelig for alle" og at "Det varierer fra sak til sak, og det er vanskelig å mene noe generelt om dette". Svarfordelingen viser tydelig at folk i Kristiansand er langt mer opptatt av forbedret tilgjengelighet i strandsonen enn av at grunneiere skal kunne utnytte sine eiendommer som de vil. Kvinner er mer enige enn menn i at myndighetene burde øke innsatsen for å bedre tilgjengeligheten, mens menn er mest uenige i at det er vanskelig å mene noe generelt om dette.

Spørreundersøkelsen har med dette gitt kunnskap om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand; hvor ofte kristiansanderne bruker de forskjellige bynære friluftsområdene, hva de bruker dem til og hva som er til hinder for bruk. Undersøkelsen har også gitt informasjon om hvordan befolkningen i Kristiansand ser på forvaltning av noen typer friluftsområder. Disse resultatene vil være viktige i det videre arbeidet; som generell bakgrunnsinformasjon, i studier av sammenhenger mellom bruk og forvaltning av slike områder, og i sammenligningen mellom Kristiansand og Bodø, som blir den neste casekommunen i prosjektet *Friluftsliv og arealforvaltning*. Det vil bli gjennomført en tilsvarende spørreskjemaundersøkelse i Bodø kommune i løpet av våren 2007.

Litteratur

- Berg, Nina (2004): Holdnings- og brukerundersøkelse i Oslo kommune for Friluftsetaten. Utarbeidet av mmi for Friluftsetaten, Oslo kommune.
[http://www.friluftsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/friluftsetaten%20\(FRI\)/Internett%20\(FRI\)/Dokumenter/off_journaler/brukerundesokelse_web.pdf](http://www.friluftsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/friluftsetaten%20(FRI)/Internett%20(FRI)/Dokumenter/off_journaler/brukerundesokelse_web.pdf) (sist besøkt 25. januar 2006).
- Bergen Turlag (2002): Livet i fjellene. En undersøkelse om bruken av Byfjellene i Bergen.
- Drammens Tidende (2005): Må ut i bymarka hver dag. I Drammens Tidende 3. juni 2005.
<http://dt.no/apps/pbcs.dll/article?AID=/20050603/NYHET/106030273&SearchID=73233654508698> (sist besøkt 25. januar 2006).
- Kristiansand kommune (2005): Kommuneplan 2005-2016 for Kristiansand kommune. Vedtatt av bystyret 21.09.05.
- Miljøverndepartementet (2001): St. meld. Nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv
<http://odin.dep.no/md/norsk/publ/stmeld/022001-040009/index-dok000-b-n-a.html>
- Tennøy, Aud (2002): Allmennhetens tilgjengelighet i strandsonen. NIBR notat 2000:131.
- Vistad, Odd Inge, Tor Arnesen og Terje Skjeggedal (2001): Friluftsliv i sentrale jordbruksområde. Er dyrka mark ein alvorleg barriere? I Utmark 2001-3.
<http://www.utmark.org/>
- Vorkinn, M., Vittersø, J., Riese H. (2000): Norsk friluftsliv - på randen av modernisering? Østlandsforskning 2/2000.
- Vorkinn, M., Aas, Ø. & Kleiven, J.: Friluftslivutøvelse blant den voksne befolkningen - utviklingstrekk og status i 1996. Østlandsforskning 7/1997.

Vedlegg 1

Mer om respondentene

Alders- og kjønnsfordelingen er beskrevet i kapittel 1.4. Her følger flere karakteristika ved respondentene. Vi oppgir både veide og uveide tall, slik at det er mulig å se hvordan veiingen av besvarelsene har påvirket sammensetningen. Veiingen, som ga større vekt til kvinner og yngre, bidro til å øke andelen respondenter med barn i husholdet relativt kraftig, det samme gjelder for kjønn og alder. Veiingen ga kun mindre utslag på de øvrige variablene.

Tabell v.1.1 *Aldersfordeling blant innbyggerne i Kristiansand, blant mottakere av spørreskjema, blant respondentene og i det veide utvalget.*

<i>Alder</i>	<i>Kristiansands befolkning per 1.1.2004¹⁹</i>	<i>Mottakere av spørreskjemaer</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
90 +	0,7 %	0,3 %	0,4 %	0,2 %
80 – 89	4,9 %	10,6 %	7,5 %	5,0 %
70 – 79	8,6 %	15,5 %	13,1 %	8,7 %
60 – 69	11,1 %	14,7 %	18,6 %	11,2 %
50 – 59	16,3 %	14,7 %	17,9 %	16,4 %
40 – 49	19,3 %	13,8 %	16,3 %	19,4 %
30 – 39	20,3 %	9,0 %	10,7 %	20,4 %
20 – 29	18,7 %	20,3 %	15,5 %	18,8 %
Total	100 %	0,989 %	100 %	100 %

Tabell v.1.2 *Kjønnsfordeling på dem som ble spurt og på dem som svarte.*

<i>Kjønn</i>	<i>Kristiansands befolkning per 1.1.2004²⁰</i>	<i>Mottakere av spørreskjemaer</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Menn	48,4 %	55,5 %	58,9 %	48,7 %
Kvinner	51,6 %	44,5 %	41,1 %	51,3 %

¹⁹ Aldersfordeling blant personer i aldersgruppen 20 +, de andre er holdt utenfor denne oversikten.

²⁰ Kjønnsfordeling blant personer i aldersgruppen 20 +, de andre er holdt utenfor denne oversikten.

Tabell v.1.3 *Hvor mange barn(under 16 år) er det i husholdet?*

<i>Antall barn i husholdet</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Ingen	70,0	60,0
1 barn	11,4	14,3
2 barn	14,1	19,2
3 barn	4,1	6,0
4 barn	0,2	0,2
5 barn	0,2	0,3
Totalt	100100	100

Tabell v.1.4 *Utdanningsnivå blant respondentene.*

	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Folkeskole/realskole/ungdomsskole	20,5	17,1
Videregående allmennfag/ gymnas	9,5	10,2
Videregående yrkesfag/fagbrev	28,1	28,4
Universitet/høyskole inntil fire år	25,4	26,3
Universitet/ høyskole i mer enn fire år	16,5	18,0
Totalt	100	100

Tabell v.1.5 *Hvor i Kristiansand bor respondentene?*

<i>Kjønn</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
I sentrum	9,7	9,9
Nær sentrum	34,3	35,8
I utkanten av byen	56,1	54,3
Totalt	100,1	100

Tabell v.1.6 *Hvilke typer organisasjoner/foreninger respondentene er medlem av. Respondentene kunne sette kryss ved mer enn en type organisasjon/forening, summen av andeler blir derfor mer enn 100.*

<i>Type organisasjon/forening</i>	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Velforening	28,6	26,8
Idrettslag	23,4	25,1
Turlag, turistforening, friluftsansisasjon eller lignende	15,1	13,8
Jakt- og fiskeforening	6,7	5,9
Historielag/ fortidsminneforening eller lignende	7,1	4,7
Speider, 4H eller liknende	2,1	2,8
Miljø og/eller naturvernforening	2,2	1,7
Andre	24,6	23,6
Jeg er ikke medlem i noen slike organisasjoner/ foreninger	32,0	35,0

Tabell v.1.7 *Har du tilgang til båt i nærheten av Kristiansand?*

	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Ja jeg eier båt	34,4	33,2
Ja, jeg kan låne/bruke båt når jeg vil	17,0	16,9
Nei	48,6	49,9
Totalt	100	100

Tabell v.1.8 *Har du tilgang til hytte nærmere enn 10 mil fra Kristiansand?*

	<i>Respondenter (uveid utvalg)</i>	<i>Respondenter veid utvalg</i>
Ja, ved sjøen	22,5	20,7
Ja, på fjellet eller i heia	17,6	17,0
Ja, både ved sjøen og på fjellet/ i heia	5,4	5,0
Nei	54,5	57,3
Totalt	100	100

Vedlegg 2

Regresjonsanalyse

Vi gjennomførte regresjonsanalyser for å undersøke om det var signifikante sammenhenger mellom bruksfrekvensen for de forskjellige bynære friluftsområdene, sommer og vinter, som avhengige variable og de uavhengige variablene alder, kjønn, om det er barn i husholdningen, utdanningsnivå, hvor man bor i Kristiansand og om man har båt.

Tabell v.2.1 *Resultater av 12 regresjonsanalyser. I tabellen har vi oppgitt T-verdier. Avhengig variabel er bruksfrekvens for forskjellige områder*

Type områder	På sjøen	Kyst-områdene	Bymarka	Grønne korridorer	Parker, løkker	Alle områder
<i>Faktorer, sommerhalvåret</i>						
Økende alder	- 0,884	- 2,492	3,521	3,734	1,449	1,333
Kvinne	- 4,093	2,673	1,030	2,796	2,517	2,841
Har barn	2,891	3,105	- 0,796	1,632	2,498	2,441
Høyt utdanningsnivå	2,579	2,301	4,252	1,407	1,081	3,844
Bor sentralt	0,279	2,314	3,579	1,508	5,368	4,369
Eier eller har tilgang til båt ²¹	22,047	-	-	-	-	-
<i>Faktorer, vinterhalvåret</i>						
Økende alder	- 1,095	2,014	4,280	4,523	2,070	3,957
Kvinne	- 4,351	- 1,992	1,822	1,581	1,220	0,811
Har barn	- 2,205	0,282	0,238	2,648	3,463	2,707
Høyt utdanningsnivå	1,400	2,311	3,832	1,762	1,326	4,109
Bor sentralt	- 1,996	2,312	3,826	1,047	4,860	4,225
Eier eller har tilgang til båt ²²	7,359	-	-	-	-	-

²¹ Vi har undersøkt avhengighet til båt kun for frekvensen for å være ute i båt.

²² Vi har undersøkt avhengighet til båt kun for frekvensen for å være ute i båt..

Resultater, regresjonsanalyser sommer

Frekvens - på sjøen

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,281(a)	,079	,070	1,464

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	90,850	5	18,170	8,476	,000(a)
	Residual	1055,740	492	2,144		
	Total	1146,590	497			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,356	,465		5,067	,000
	s11alder	-,004	,005	-,043	-,884	,377
	kvinne	-,541	,132	-,178	-4,093	,000
	Barn	,414	,143	,136	2,891	,004
	utd3	,251	,097	,119	2,579	,010
	HvoriK	-,028	,101	-,012	-,279	,781

a Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Frekvens - kystområdene (på land)

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,298(a)	,089	,080	1,275

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	81,623	5	16,325	10,044	,000(a)
	Residual	835,957	514	1,625		
	Total	917,580	519			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,743	,395		9,481	,000
	s11alder	-,010	,004	-,119	-2,492	,013
	kvinne	,302	,113	,114	2,673	,008
	Barn	,384	,124	,143	3,105	,002
	utd3	,191	,083	,103	2,301	,022
	HvoriK	-,198	,085	-,100	-2,314	,021

a Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Frekvens - Bymarka

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens – Bymarka

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,295(a)	,087	,078	1,286

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	79,344	5	15,869	9,597	,000(a)
	Residual	832,267	503	1,653		
	Total	911,611	508			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens – Bymarka

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,350	,400		5,868	,000
	s11alder	,014	,004	,169	3,521	,000
	kvinne	,119	,115	,044	1,030	,304
	Barn	-,101	,127	-,037	-,796	,426
	utd3	,355	,083	,193	4,252	,000
	HvoriK	-,312	,087	-,157	-3,579	,000

a Dependent Variable: Frekvens - Bymarka

Frekvens – grønne korridorer

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,215(a)	,046	,037	1,329

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	42,366	5	8,473	4,799	,000(a)
	Residual	872,697	494	1,766		
	Total	915,063	499			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,689	,415		4,069	,000
	s11alder	,016	,004	,186	3,734	,000
	kvinne	,336	,120	,124	2,796	,005
	Barn	,215	,131	,078	1,632	,103
	utd3	,124	,088	,066	1,407	,160
	HvoriK	-,139	,092	-,069	-1,508	,132

a Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Frekvens – parker og løkker

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,285(a)	,081	,072	1,184

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	61,357	5	12,271	8,756	,000(a)
	Residual	695,584	496	1,402		
	Total	756,941	501			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,859	,371		7,706	,000
	s11alder	,005	,004	,070	1,449	,148
	kvinne	,269	,107	,109	2,517	,012
	Barn	,290	,116	,117	2,498	,013
	utd3	,084	,077	,050	1,081	,280
	HvoriK	-,435	,081	-,238	-5,368	,000

a Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Frekvens – bruk av friluftsområder totalt

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,323(a)	,104	,094	3,51256

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	656,337	5	131,267	10,639	,000(a)
	Residual	5652,353	458	12,338		
	Total	6308,690	463			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	6,631	1,129		5,876	,000
	s11alder	,015	,012	,065	1,333	,183
	kvinne	,937	,330	,127	2,841	,005
	Barn	,863	,354	,116	2,441	,015
	utd3	,937	,241	,182	3,884	,000
	HvoriK	-1,087	,249	-,200	-4,369	,000

a Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Resultater for regresjonsanalyser vinter

Frekvens - på sjøen

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,249(a)	,062	,052	,735

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	16,738	5	3,348	6,200	,000(a)
	Residual	253,665	470	,540		
	Total	270,403	475			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,468	,238		6,177	,000
	s11alder	-,003	,002	-,054	-1,095	,274
	kvinne	-,295	,068	-,196	-4,351	,000
	Barn	-,160	,073	-,106	-2,205	,028
	utd3	,070	,050	,067	1,400	,162
	HvoriK	,104	,052	,092	1,996	,047

a Dependent Variable: Frekvens - på sjøen

Frekvens - kystområdene (på land)

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,188(a)	,035	,025	1,127

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	22,912	5	4,582	3,611	,003(a)
	Residual	628,534	495	1,269		
	Total	651,446	500			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,148	,355		6,052	,000
	s11alder	,007	,004	,100	2,014	,045
	kvinne	-,203	,102	-,089	-1,992	,047
	Barn	,031	,111	,014	,282	,778
	utd3	,171	,074	,109	2,311	,021
	HvoriK	-,177	,077	-,105	-2,312	,021

a Dependent Variable: Frekvens - kystområdene (på land)

Frekvens - Bymarka

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens – Bymarka

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,303(a)	,092	,083	1,214

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	74,731	5	14,946	10,148	,000(a)
	Residual	741,274	503	1,473		
	Total	816,004	508			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens – Bymarka

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,924	,382		5,038	,000
	s11alder	,016	,004	,206	4,280	,000
	kvinne	,197	,108	,078	1,822	,069
	Barn	,029	,120	,011	,238	,812
	utd3	,304	,079	,174	3,832	,000
	HvoriK	-,318	,083	-,168	-3,826	,000

a Dependent Variable: Frekvens - Bymarka

Frekvens – grønne korridorer

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,218(a)	,047	,038	1,304

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	41,994	5	8,399	4,940	,000(a)
	Residual	844,696	497	1,700		
	Total	886,690	502			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,986	,412		2,394	,017
	s11alder	,019	,004	,223	4,523	,000
	kvinne	,186	,118	,070	1,581	,115
	Barn	,341	,129	,127	2,648	,008
	utd3	,152	,086	,083	1,762	,079
	HvoriK	-,094	,090	-,048	-1,047	,295

a Dependent Variable: Frekvens - Grønne korridorer

Frekvens – parker og løkker

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,264(a)	,070	,061	1,189

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	53,032	5	10,606	7,502	,000(a)
	Residual	705,265	499	1,414		
	Total	758,297	504			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,160	,374		5,777	,000
	s11alder	,008	,004	,101	2,070	,039
	kvinne	,130	,107	,053	1,220	,223
	Barn	,405	,117	,164	3,463	,001
	utd3	,103	,078	,061	1,326	,185
	HvoriK	-,395	,081	-,217	-4,860	,000

a Dependent Variable: Frekvens - parker og løkker

Frekvens – bruk av friluftsområder totalt

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,315(a)	,099	,089	3,37749

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	572,975	5	114,595	10,046	,000(a)
	Residual	5209,017	457	11,407		
	Total	5781,992	462			

a Predictors: (Constant), HvoriK, s11alder, kvinne, utd3, Barn

b Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,854	1,110		2,572	,010
	s11alder	,045	,011	,196	3,957	,000
	kvinne	,257	,317	,036	,811	,418
	Barn	,931	,344	,131	2,707	,007
	utd3	,965	,235	,194	4,109	,000
	HvoriK	-1,024	,242	-,195	-4,225	,000

a Dependent Variable: Frekvens - bruk av friluftsområder totalt

Vedlegg 3

Spørreskjema

Spørreundersøkelse om bruk av bynære friluftsområder i Kristiansand

Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR), Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) gjennomfører en spørreundersøkelse for å finne ut hvordan folk bruker de bynære friluftsområdene. Vi er særlig opptatt av byheia, kystområdene og de grønne korridorene (med grønne korridorer mener vi områder som ikke er bygget ned, og som gir muligheter for å bevege seg i friluftsområder fra kyst til hei, for eksempel Kjosdalen og Otra elvepark). Vi sender derfor ut spørreskjema til et tilfeldig utvalg på 2000 kristiansandere. Utvalget er trukket fra telefonkatalogen.

Vi håper at du vil fylle ut skjemaet og returnere det i vedlagte ferdigfrankerte svarconvolutt **innen en uke**. Det er viktig at også dere som **ikke** bruker de bynære friluftsområdene svarer på skjemaet. Vi har organisert skjemaet slik at det skal gå ekstra fort å fylle ut for dem som tilhører denne gruppen. Alle som sender inn utfylt skjema, og som dessuten fyller ut vedlagte slipp med navn og adresse (denne vil selvsagt bli skilt fra spørreskjemaet ved mottak), blir med i trekningen av fem **gavekort** a kr. 500 fra Hennes og Mauritz. Utfylling av skjemaet tar maksimalt 10 minutter. Dersom du har spørsmål, ta kontakt med Knut Bjørn Stokke, NIBR, på tlf. 22 95 89 95/ 22 95 88 00 eller på e-post knut.b.stokke@nibr.no.

På forhånd takk!

Først litt om hvor ofte du bruker de bynære friluftsområdene

1. Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærheten av Kristiansand, i sommerhalvåret?

	Mindre enn en gang per sesong	1 – 6 ganger per sesong	2-3 ganger per måned	Ca en gang i uken	Flere ganger i uken
1. På sjøen (i båt)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
2. Ved sjøen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
3. Byheia	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4. Grønne korridorer	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5. Andre parker, løkker o.l	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

2. Hvor ofte bruker du følgende områder i eller i nærheten av Kristiansand, i vinterhalvåret?

	Mindre enn en gang per sesong	1 – 6 ganger per sesong	2-3 ganger per måned	Ca en gang i uken	Flere ganger i uken
1. På sjøen (i båt)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
2. Ved sjøen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
3. Byheia	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4. Grønne korridorer	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5. Andre parker, løkker o.l	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

Bruk av byheia

3. Hvorfor drar du vanligvis til byheia? Sett inntil tre kryss.

 Sett kryss her om du sjelden eller aldri bruker byheia

For å:

- finne ro og stilhet
 oppleve naturen
 plukke bær, sopp eller lignende
 drive sport, trening, lek eller spill
 være ute sammen med barna
 lufte hunden
 fiske

- gå tur/ skitur
 bade
 tenne bål/ ha piknik
 oppleve historiske bygninger, veier og bruer
 oppleve landskap og historiske hager
 annet _____

4. Hva er de viktigste grunnene for at du ikke bruker byheia (enda) mer? Sett inntil to kryss.

- 1 Jeg bruker byheia så ofte jeg kan!
 2 Naturen er kjedelig/ uinteressant
 3 Det er ikke godt nok tilrettelagt for mine aktiviteter
 4 Det mangler servering eller andre tilbud
 5 Det tar tid/ er vanskelig å komme seg dit
 6 Området er slitt eller dårlig vedlikeholdt
 7 Jeg er ikke så interessert i friluftsliv
 8 Jeg føler meg utrygg (pga løse hunder, fare for overfall, syklist o.l.)
 9 Jeg har ikke tid/ jeg har annet å gjøre
 10 Jeg har for dårlig helse
 11 Jeg drar andre steder
 12 Annet _____

Bruk av kystområdene (på og langs sjøen) i og ved Kristiansand

5. Hvorfor drar du vanligvis til kystområdene i og ved Kristiansand? Sett inntil tre kryss.

 Sett kryss her om du sjelden eller aldri bruker kystområdene

For å:

- finne ro og stilhet
 oppleve naturen
 plukke bær, sopp eller lignende
 drive sport, trening, lek eller spill
 være ute sammen med barna
 lufte hunden
 fiske

- 9 gå tur/ skitur
 10 bade
 11 tenne bål/ ha piknik
 12 oppleve historiske bygninger, veier og bruer
 13 oppleve landskap og historiske hager
 13 være ute i båt
 14 annet _____

6. Hva er de viktigste grunnene for at du ikke bruker kystområdene (enda) mer? Sett inntil to kryss.

- 1 Jeg bruker kystområdene i og ved Kristiansand så ofte jeg kan!
 2 Naturen er kjedelig/ uinteressant
 3 Det er ikke godt nok tilrettelagt for mine aktiviteter
 4 Det mangler servering eller andre tilbud
 5 Det tar tid/ er vanskelig å komme seg dit
 6 Området er slitt eller dårlig vedlikeholdt
 7 Jeg er ikke så interessert i friluftsliv
 8 Jeg føler meg utrygg (pga løse hunder, fare for overfall, syklist o.l.)
 9 Jeg har ikke tid/ jeg har annet å gjøre
 10 Jeg har for dårlig helse
 11 Jeg drar andre steder
 12 Annet _____

Bruk av de grønne korridorene

Med grønne korridorer mener vi områder som ikke er bygget ned, og som gir mulighet for å bevege seg mellom kysten og heia (for eksempel Kjosdalen eller Otra elvepark).

7. Hvorfor drar du vanligvis til de grønne korridorene? Sett inntil tre kryss.

Sett kryss her om du sjelden eller aldri bruker de grønne korridorene

For å:

finne ro og stilhet

oppleve naturen

plukke bær, sopp eller lignende

drive sport, trening, lek eller spill

være ute sammen med barna

lufte hunden

fiske

gå tur/ skitur

bade

tenne bål/ ha piknik

oppleve historiske bygninger, veier og bruer

oppleve landskap og historiske hager

annet _____

8. Hva er de viktigste grunnene for at du ikke bruker de grønne korridorene (enda) mer? Sett inntil to kryss.

Jeg bruker de grønne korridorene så ofte jeg kan!

Naturen er kjedelig/ uinteressant

Det er ikke godt nok tilrettelagt for mine aktiviteter

Det mangler servering eller andre tilbud

Det tar tid/ er vanskelig å komme seg dit

Området er slitt eller dårlig vedlikeholdt

Jeg er ikke så interessert i friluftsliv

Jeg føler meg utrygg (pga løse hunder, fare for overfall, syklistere o.l.)

Jeg har ikke tid/ jeg har annet å gjøre

Jeg har for dårlig helse

Jeg drar andre steder

Annet _____

Noen aktuelle temaer i Kristiansand

9. Kristiansand kommune har tatt opp igjen diskusjonen om bru over Kjosdalen. Synes du at denne brua bør bygges? Sett kun ett kryss.

Ja

Nei

Det er vanskelig å ta stilling

Jeg kjenner ikke saken

10. Det er stadige diskusjoner om hvordan strandsonen skal forvaltes. Hvor enig er du i følgende påstander? Sett bare kun kryss per linje.

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
1. Myndighetene blander seg for mye inn i hva folk gjør på sin egen eiendom, de må kunne bygge hytter og sette opp gjerder som de vil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Myndighetene burde øke innsatsen for å gjøre strandsonen tilgjengelig for alle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Det varierer fra sak til sak, og det er vanskelig å mene noe generelt om dette	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Til slutt vil vi gjerne at du svarer på noen spørsmål om deg selv

11. Hva er din alder?

□□□ år

12. Kjønn

¹ Kvinne   ² Mann

13. Er det barn (under 16 år) i husstanden?

¹ Nei
² Ja   Hvis ja, hvor mange barn? □□□

14. Kryss av for det høyeste utdanningsnivået du har. Dersom du er under utdanning nå, sett kryss for det utdanningsnivået du er sikker på at du vil gjennomføre. Sett kun ett kryss.

- ¹ Folkeskole/ realskole/ ungdomsskole
² Videregående allmenfag/ gymnas
³ Videregående yrkesfag/ fagbrev
⁴ Universitet/ høyskole inntil fire år
⁵ Universitet/ høyskole i mer enn fire år

15. Hvor i Kristiansand bor du? Sett kun ett kryss.

- ¹ I sentrum
² Nær sentrum
³ I utkanten av byen

16. Sett inn ditt postnummer her:

□□□□□

17. Sett kryss ved de typer organisasjoner/ foreninger du er medlem i:

- ¹ Idrettslag
² Velforening
³ Naturvernforening
⁴ Historielag/ fortidsminneforening e.l.
⁵ Turlag, turistforeningen e.l.
⁶ Speider, 4 H e.l.
⁷ Jakt- og fiskeforening
⁸ Andre _____
⁹ Jeg er ikke medlem av noen organisasjoner/ foreninger av denne typen

18. Har du tilgang til båt i nærheten av Kristiansand?

- ¹ Ja, jeg eier båt
² Ja, jeg kan låne/bruke/leie båt når jeg vil
³ Nei

19. Har du tilgang til hytte nærmere enn 10 mil fra Kristiansand?

- ¹ Ja, ved sjøen
² Ja, på fjellet eller i heia
³ Nei

Takk for hjelpen!